ΕΚΔΟΤΗΣ ΧΡ. ΚΟΝΤΑΞΑΚΗΣ

ΑΤΤΙΚΗ ΙΡΙΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ Ὁδὸς Μπουμουλίνας ἀρ. 34

ΕΤΟΣ Δ'. Ἀθῆναι, τῇ 15 Αὐγούστου 1901. ΑΡΙΘ. 16.

ΕΚ ΤΩΝ ΤΟΥ ΣΑΤΩΒΡΙΑΝΔΟΥ

ΠΕΡΙ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ἂς παρατηρήσωμεν πόσῳ ὑπερέχει τῶν ἄλλων ἔθνος συνενοῦν τὴν παιδείαν ταῖς πολιτικαῖς ἀρεταῖς· καθότι ἡ μὲν Σπάρτη ἀπωλέσθη διὰ παντὸς μετὰ τὴν ἐν Λεύκτροις καὶ Μαντινείᾳ μάχην. ἐνῷ αἱ Ἀθῆναι ἁλωθεῖσαι ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων καὶ λεηλατηθεῖσαι ὑπὸ τοῦ Σύλλα διετήρησαν τὴν ὑπεροχὴν αὐτῶν. Πανταχόθεν συνέρρεον οἱ νικήσαντες αὐτὴν Ῥωμαῖοι, οἵτινες ἐθεώρουν ὡς καύχημα τὸ νὰ λέγωνται τέκνα αὐτῆς, καὶ ὁ μὲν προσλαμβάνει τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ Ἀττικοῦ, ὁ δὲ καλεῖται μαθητὴς τοῦ Πλάτωνος καὶ Δημοσθένους. Αἱ τῶν Ῥωμαίων Μοῦσαι, ὁ Λουκρήτιος, Ὁράτιος καὶ Βιργίλιος ὑμνοῦσιν ἀκαταπαύστως τὴν βασιλίδα τῆς Ἑλλάδος, ὁ δὲ μέγιστος τῶν Καισάρων «Δὲν τιμω»ρῶ, λέγει, τοὺς ζῶντας, σεβόμενος τοὺς τεθνη»κότας». Ὁ Ἀδριανὸς μετὰ τοῦτον πρὸς τῷ αὐτοκρατορικῷ τίτλῳ προσλαμβάνει καὶ τὸν τοῦ ἄρχοντος τῶν Ἀθηνῶν. καλλωπίζων καὶ διὰ νέων ἀριστουργημάτων τὴν πατρίδα τοῦ Περικλέους. Κωνσταντῖνος ὁ μέγας τόσῳ χαίρει ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι ἵδρυσαν αὐτῷ ἀνδριάντα, ὥστε εὐεργετεῖ τὰ μέγιστα ἣν πόλιν ταύτην, ὁ δὲ Ἰουλιανὸς δακρύων ἐγκαταλείπει τὴν Ἀκαδημίαν καὶ θριαμβεύων ἀποδίδει τὴν νίκην τῇ Ἀθηνᾷ τοῦ Φειδίου. Οἱ Χρυσόστομοι, οἱ Βασίλειοι καὶ οἱ Κύριλλοι ἔρχονται ὡς ἄλλοτε ὁ Κικέρων καὶ Ἀττικὸς νὰ σπουδάσωσι τὴν εὐγλωττίαν ἐν αὐτῇ τῇ πηγῇ· καὶ ἐν αὐτῷ δὲ τῷ μεσαιῶνι καλοῦνται αἱ Ἀθῆναι **Σχολὴ τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῆς εὐφυΐας.** Ἡ Εὐρώπη τέλος, ἅμα ἀποσείσασα τὴν βαρβαρότητα ἐκραύγασεν ἀμέσως. «Τί ἀπέ»γειναν αἱ Ἀθῆναι ;» Μαθοῦσα δὲ ὅτι σώζονται εἰσέτι τὰ ἐρείπια αὐτῶν τρέχει μετὰ σεβασμοῦ ὡς πρὸς λείψανα μητρός.

Πόσῳ διαφέρει ἡ δόξα αὕτη τῆς εἰς μόνα τὰ ὅπλα ὀφειλομένης ! Ἐνῷ τὸ ὄνομα τῶν Ἀθηνῶν ἔχουσι διὰ στόματος πάντες, ἡ Σπάρτη λησμονεῖται ἐξ ὁλοκλήρου· μόλις δὲ ἀναφαίνεται ἐπὶ Τιβερίου κινοῦσα δίκην κατὰ τῶν Μεσσηνίων καὶ ἀποτυγχάνουσα· δὶς δὲ ἀναγκάζεταί τις ν' ἀναγνώσῃ τὸ χωρίον τοῦ Τακίτου, ἵνα πεισθῇ ὅτι ὁμιλεῖ περὶ τῆς ἐνδόξου ποτὲ Λακεδαίμονος. Μετὰ αἰῶνας πάλιν εὑρίσκομεν φρουρὰν Λακώνων παρὰ τῷ Καρακάλλᾳ, ἀποδεικνύουσαν ὅτι τὰ τέκνα τοῦ Λυκούργου διετήρησαν τὴν ὠμότητα αὐτῶν, ἐπὶ δὲ τῆς Βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας ἡ Σπάρτη καταντᾷ καταγέλαστος ἡγεμονεία. ἧς οἱ ἄρχοντες λαμβάνουσι τὸν τίτλον **Δεσπότου** συνώνυμον τῷ τυράννῳ καταστάντα. Καὶ νῦν πειραταί τινες, λεγόμενοι ἀπόγονοι τῶν Λακώνων, εἰσὶν ἡ μόνη τῆς χώρας ταύτης δόξα.

Δὲν ἐγνώρισα ἀρκούντως τοὺς καθ' ἡμᾶς Ἕλληνας, ὥστε ν' ἀποφανθῶ περὶ τοῦ χαρακτῆρος αὐτῶν· γνωρίζω ὅμως ὅτι οὐδὲν εὐκολώτερον ἢ νὰ συκοφαντῇ τις τοὺς δυστυχεῖς καί, ἐνῷ αὐτὸς ζῇ ἐν ἄκρᾳ ἀσφαλείᾳ, λέγῃ. «Διὰ τί δὲν θραύ»ουσι τὰ καταβαρύνοντα αὐτοὺς δεσμά ;» Καθήμενος βεβαίως ἕκαστος παρὰ τὴν ἑστίαν αὐτοῦ δύναται νὰ τρέφῃ τὰ εὐγενῆ ταῦτα αἰσθήματα καὶ τὸν ὑπερήφανον τοῦτον ἡρωϊσμόν, αἱ προπετεῖς μάλιστα γνῶμαι πλεονάζουσιν ἐν τῷ παρόντι αἰῶνι, ὅτε περὶ οὐδενὸς ἄλλου ἀμφιβάλλομεν, εἰμὶ μόνον περὶ τῆς ὑπάρξεως τοῦ Θεοῦ. Ἐπειδὴ ὅμως τοιαῦται κατεσπευσμέναι περὶ τῶν ἐθνῶν κρίσεις διαψεύδονται πολλάκις ὑπὸ τῆς πείρας, ἐγὼ δὲν ἀποφασίζω ἀπὸ τοῦδε· φρονῶ δὲ μόνον ὅτι ἐν Ἑλλάδι ὑπάρχει εἰσέτι πολλὴ μεγαλοψυΐα καὶ ὅτι οἱ διδάσκαλοι ἡμῶν καθ' ὅλα εὑρίσκονται ἔτι ἐκεῖ, καθὼς καὶ ἐν Ῥώμῃ διετήρησεν ὁ ἄνθρωπος τὴν ὑπεροχὴν αὐτοῦ· ἀλλὰ δὲν ἐννοῶ βεβαίως διὰ τούτων καὶ ὅτι οἱ ἔξοχοι ἄνδρες εὑρίσκονται νῦν ἐν Ῥώμῃ. Ὁπωσδήποτε φοβοῦμαι μὴ οἱ Ἕλληνες βραδύνωσιν ἀκόμη νὰ θραύσωσι τὰς ἁλύσους αὐτῶν καὶ ὅτι, ἀπαλλαγέντες τῆς καταθλιβούσης τυραννίας δὲν θέλουσιν ἀμέσως ἐξαλείψει τὰ στίγματα τῶν δεσμῶν· καθότι οὐ μόνον ἐμπδενίσθησαν ὑπὸ τὸ βάρος τοῦ δεσποτισμοῦ, ἀλλὰ καὶ πρὸ δισχιλίων ἤδη ἐτῶν διάγουσι βίον λαοῦ γεγηρακότος καὶ ἐξηυτελισμένου· οὐδὲ ἔλαβον νέαν οὕτως εἰπεῖν ζωὴν ὡς ἡ λοιπὴ Εὐρώπη ἀπὸ τῶν βαρβάρων ἐθνῶν, ἀλλὰ τοὐναντίον τὸ ὑποδουλῶσαν ἔθνος συνετέλεσεν πρὸς διαφθορὰν αὐτῶν, εἰσαγαγὸν ἀντὶ τῶν τραχέων ἠθῶν τῶν ἀπ' ἄρκτου φυλῶν τὰ φιλήδονα ἤθη τῶν κατοίκων τῆς μεσημβρίας. Ἀξιέπαινοι δὲ οἱ Ἕλληνές εἰσι, μὴ ἀπαρνηθέντες τὴν θρησκείαν αὐτῶν, ἐνῷ ἄλλως, ὑποτασσόμενοι τῷ Κορανίῳ, οὐ μόνον ἐγκλήματος με-

γίστου ἔνοχοι ἤθελον καταστῆ, ἀλλὰ καὶ οὐδὲν ὄφελος ἤθελον ἀπολαύσει, ἐγκαταλείποντες τὰ ἱερὰ τῶν πατέρων· καθότι ἡ βίβλος τοῦ Μωάμεθ οὔτε σπινθῆρα πολιτισμοῦ παρέχει ἢ δόγματα τὸ φρόνημα τοῦ ἀνθρώπου ἀνυψοῦντα, οὔτε ἐμπνέει πρὸς τὴν ἐλευθερίαν ἔρωτα καὶ κατὰ τῶν τυράννων μῖσος. Ἀσπαζόμενοι λοιπὸν τὴν θρησκείαν τῶν κατακτητῶν ἤθελον παραιτήσει τὰς ἐπιστήμας καὶ τέχνας, ἵνα γενόμενοι ὀπαδοὶ τῆς εἱμαρμένης ὑπακούωσι τυφλῶς ταῖς ἰδιοτροπίαις ἀπολύτου δεσπότου καὶ ζῶσιν ὁτὲ μὲν ἐρημοῦντες τὴν οἰκουμένην, ὁτὲ δὲ καθεύδοντες ἐπὶ τάπητος ἐν μέσῳ γυναικῶν καὶ ἀνθέων.

(Κατὰ μετάφρυσιν **Ἐμμ. Ροΐδου**).

ΕΠΙ ΤΩΝ ΚΟΡΥΦΩΝ ΤΩΝ ΛΕΥΚΩΝ ΟΡΕΩΝ

(Συνέχεια προηγουμένου φύλλου)

Ἡ ὥρα τοῦ δείπνου εἶχεν ἐπιστῆ.

. . . . . .

Ἐλλείψει ἐλαίου ἀπεσβέσθη ἐνωρίτατα ἡ μόνη ἀσθενὴς λυχνία, ἡ ἀμυδρὸν φῶς καὶ πολὺν καπνὸν σκορπίζουσα ἐντὸς τῆς καλύβης Ἡ σελήνη ἔμελλε βραδέως νὰ ἐγερθῇ, οὕτω δὲ ἑκόντες ἄκοντες ἐμείναμεν εἰς τὸ σκότος. Οἱ καταπεπονημένοι ποιμένες. περιβληθέντες τοὺς μαλλίνους αὐτῶν ἐπενδύτας, ἐξηπλώθησαν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, καὶ μετὰ μικρὸν ἐκοιμῶντο ὕπνον βαθύτερον καὶ τοῦ τοῦ συμπατριώτου των Ἐπιμενίδου. Εἰς ἐμὲ εἶχον τὴν κακωσύνην νὰ παρασκευάσωσι πρόχειρόν τι στρῶμα, ἀλλ' ὅ,τι ἐκώλυέ με νὰ κοιμηθῶ δὲν ἦτο ἡ ἔλλειψις στρωμνῆς. ἀλλὰ τοῦ ὕπνου παντελὴς ἀπουσία. Μόνος, ἐν μέσῳ τῶν κορυφῶν τῶν Λευκῶν Ὀρέων, ἠγρύπνησα δι' ὅλης τῆς νυκτός, ποδήρη βαρὺν φέρων μανδύαν, καὶ κινούμενος ἰσχυρῶς ὁτάκις ἡ δριμύτης τοῦ ψύχους ἐνάρκου τὸ σῶμά μου. Ἐν μέσῳ τῆς ἐντελεστάτης ἐκείνης ἐρημίας, ἡ σιωπὴ ἦτο ἀπόλυτος. Κωδωνίσιου ἦχος, ἀπὸ τῆς μάνδρας ἔνθα ηὐλίζοντο τὰ πρόβατα, ἠκούετο ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρόν. Ἡ ἔνδειξις ὑπάρξεως ἐκεῖ που ζωῆς ἀπέσπα τὸ πνεῦμα ἀπὸ τὰς σφαίρας εἰς ἃς ἐπόθει νὰ πλανηθῇ. καὶ ἀπὸ τὰς σκέψεις. ἃς ἐνέπνεεν ἡ θέσις ἐκείνη καὶ ἡ ὥρα. Σκιά τις διεγράφετο ἐπὶ τοῦ βράχου, καὶ ὁτὲ μὲν μεγεθυνομένη καὶ ἄλλοτε σμικρυνομένη ἠφανίζετο ἐντὸς προεξοχῆς τινὸς τῶν ἀποτόμων πλευρῶν. Ἦτο ὑποζύγιόν τι ζητῆσαν νὰ ἀλλάξῃ κοίτην. Ὁ ἠμικοιμώμενος μολοσσὸς ἐνέτεινε τὴν προσοχὴν αὐτοῦ· ὑλάκτει ὑποκώφως, ἀλλὰ βεβαιούμενος ὅτι οὐδεὶς ἐχθρὸς ἠπείλει τὴν ποίμνην ἐπανέπιπτεν εἰς τὸν ἀμφίβολον καὶ ἀσταθέστατον ὕπνον του. Καθόσον παρήρχοντο αἱ ὧραι ἔδυον ἀλληλοδιαδόχως οἱ ἀστερισμοί, καὶ νέα ἄστρα διεδέχοντο τὰ ἀποκρυβέντα ἤδη. Πυκνότερα ἀπέβαινεν ἡ δρόσος, τὸ ψῦχος δριμύτερον, προάγγελος δὲ τῆς Ἠοῦς ἐπέπνευσε μετὰ μικρὸν αὔρα θωπευτική. Ἡ Ἀνατολὴ ἐβάφη ὑπέρυθρος. ἡ Ἠὼς ἐπεφάνη, ἠλλοιώθησαν τὰ χρώματά της καὶ ὑπόχρυσον γαλακτῶδες χρῶμα διεδέχθη τὸ ῥόδινον τῆς Αὐγῆς. Οἱ βοσκοὶ ἀφυπνίσθησαν. Ἠλευθέρωσαν ἀπὸ τῆς μάνδρας τὰ ποίμνια, ἐπεσκόπησαν προχείρως αὐτά, καὶ ἀναλαβόντες τὴν καλαύροπα ἐτράπησαν μετὰ μικρὸν ᾄδοντες εὐθύμως πρὸς τοῦ ὄρους τὰς κορυφάς. Οἱ *περίσσιοι* ἐξεπέμφθησαν ἐν τάχει ὅπως κομίσωσιν ἀπὸ ἀπωτέρας τινὸς κορυφῆς ἐντὸς σάκκου μαλλίνου χιόνα δι' ἧς ἐπλύθημεν προχείρως. Ἐνῷ ἐπίνομεν γάλα, ἡμίπηκτον ἐκ τοῦ πάχους καὶ τῆς χιόνος. ἣν ἐθέσαμεν ἐντός, ὁ πρεσβύτερος τῶν ποιμένων ἐλθὼν παρεκάλεσεν ἡμᾶς ν' ἀναβάλωμεν ἐπὶ ὀλίγας ὥρας τὴν κάθοδον ἡμῶν, ἵνα λάβῃ καιρὸν νὰ μᾶς ξενίσῃ πλουσιώτερον, ὡς ἐπεθύμει. Ἐδέχθημεν νὰ φύγωμεν περὶ τὴν μεσημβρίαν, ἡ εἰλικρινὴς ὅμως προαίρεσίς του οὐδαμῶς ἔχρῃζε μαρτυρίας πειστικωτέρας. Περὶ τὴν μεσημβρίαν ἐπεφάνησαν οἱ ποιμένες ὁδηγοῦντες, μετὰ τὴν πρωϊνὴν βοσκήν, τὰ ποίμνια εἰς τὸ ποιμνιοστάσιον. Ἐντὸς ἐπιμελῶς κασσιτερωμένου λέβητος ἤρχισαν ἀμέλγοντες τὰ πρόβατα· ὁ λέβης ἐτίθετο παραχρῆμα ἐπὶ τοῦ πυρός, καὶ μετὰ μικρὸν ὁ ὡραῖος κρητικὸς τυρὸς ἦτο ἐν τῷ παρασκευάζεσθαι. Αἱ ποιμενικαὶ ἐκεῖναι σκηναί, καὶ παρὰ πᾶσαν τὴν ἀπουσίαν τῶν ποιμενίδων, ἐνεῖχον ἀνέκφραστον βουκολικὸν γόητρον, οὐχὶ δ' ἄνευ αἰσθήματος τινὸς μελαγχολίας ἔτεινον πρὸς ἀποχαιρετισμὸν τὴν χεῖρα πρὸς τοὺς βοσκούς, ἐπιμένοντας νὰ μὲ φιλοξενήσωσιν ἔτι εἰς τὴν εὐτυχῆ καλύβην. ὅπου, ἀντὶ τῆς χλιδῆς καὶ τοῦ πλούτου, ὑπῆρχεν εἰλικρίνεια καὶ χαρὰ ἀντισταθμίζουσα πᾶσαν βιωτικὴν τρυφήν. καὶ οἱανδήποτε πλούτου ἀπόλαυσιν. Μικρὸν μετὰ μεσημβρίαν ἐφερόμεθα. κατερχόμενοι ἤδη. τὴν αὐτὴν ἐπικίνδυνον ἐπὶ τοῦ ὄρους ἀτραπόν, ἣν ἐπιπόνως εἴχομεν ἀνέλθει τὴν προτεραίαν.

Παρὰ τὴν ἀνυπόφορον θερμότητα τῆς ὥρας, εἰς τὰς ὀρεινοτάτας ἐκείνας περιοχὰς ἐκράτει εὐκραεστάτη θερμοκρασία. Ἐνίοτε γιγαντιαία σκιὰ ἐξηπλοῦτο καθ' ἅπαν τὸ μῆκος καὶ πλάτος τοῦ ὄρους, ὅπερ παρήλαυνον. Ἡ σκιὰ ἐκινεῖτο· ἔτρεχεν, ἔφευγεν, ἠφανίζετο· αἱ δὲ πρὸς στιγμὴν καλυφθεῖσαι ὑπὸ τοῦ νέφους ἡλιακαὶ ἀκτῖνες ἐχρύσιζον ἐκ νέου τὰς ἰδίας καὶ ἀπροσίτους τοῦ ὄρους κορυφάς. Μεγαλοπρεπέστερον κατὰ πολὺ ἦτο τὸ φαινόμενον τῆς καταλαβούσης ἡμᾶς ὀμίχλης, ἐξορμώσης βραδέως ἀπὸ τοῦ βάθους τῶν φαράγγων καὶ ἠρέμα ἀνερχομένης ἐφ' ἡμᾶς, καὶ τὰς ὑπὲρ τὰς κεφαλας μας ὑψίστας κορυφάς. Τὸ πᾶν τότε ἐκαλύπτετο ἐντὸς ἀδιαπεράστου σινδόνης ὑπολεύκου καὶ ἐλαστικῆς, ἀδιαλείπτως ἐκτεινομένης, καὶ καταλαμβανούσης ἀδιαλείπτως τὰς πέριξ ἐκτάσεις. Ἀστραπὴ φωτίζει αἴφνης τὸν οὐρανόν· ἀκούεται ἡ βροντή. καὶ τὸν περιφλεγῆ καὶ σκολιὸν αὐτοῦ δρόμον διαγράφων ὁ κεραυνὸς σχίζει τὴν φύσιν εἰς τὴν ἀπόστασιν. Δεινῶς ἀντηχεῖ ἡ φάραγξ ἐκ τοῦ σμερδαλέου ἤχου. Νέφη σωρεύονται ὑπεράνω ἡμῶν, καὶ ἡ στήλη τῆς βραδέως ἀνερχομένης πάντοτε ὀμίχλης προσεγγίζει ἤδη τὰ μετέωρα νέφη, σχηματίζουσα κλίμακα κινητὴν μεταξὺ τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ. Προάγγελοι ραγδαίου ὑετοῦ, σταγόνες ἀραιαὶ πίπτουσιν ἐφ' ἡμῶν· φωτίζεται ἐκ νέου ὑπὸ τῆς ἀστραπῆς ὁ οὐρανός, βρέμει ἡ βροντή, καὶ τὰ μεστὰ στέρνα τῶν νεφῶν ἐκχέουσι τοὺς ὄμβρους των ἐπὶ τὴν γῆν. Ἐξηγάγομεν ἐν τάχει τοὺς μανδύας ἡμῶν, καὶ συσταλέντες ἐπὶ τῶν ἵππων μας ἀνεμένομεν νὰ παρέλθῃ ὁ ἀπροσδόκητος κατακλυσμός. Τὸ θέαμα ἦτο ἀνεκφράστως θαυμάσιον. Ἐνῷ ἐγγύτατα τῶν κεφαλῶν μας ἐπεκάθηντο μολυβδόχροα νέφη, ἡ ἀδιαλείπτως γιγαντουμένη ὀμίχλη κατεκάλυπτε τὸ πᾶν, καὶ πυκνουμένη βαθμιαίως ἀπέκρυψε μετὰ μικρὸν τὴν φύσιν, καὶ τὸν δρόμον αὐτὸν ἐφ' οὗ ἐβαίνομεν. Ἀνεστείλαμεν τοὺς ἵππους, καθόσον ἡ ἀτραπὸς ἦτο ἐπικίνδυνος, κάτωθι δ' αὐτῆς ἔχαινον ἄβυσσοι. Τὸ ὕδωρ. χειμάρρου δίκην, ἔρρεεν ἀρχόμενον ἀπὸ τῆς κεφαλῆς καὶ ἐκβάλλον εἰς τοὺς πόδας. Ἀλλ' ἰδοὺ ἐπιφαίνεται εἰς τὸ στερέωμα ὁ ἥλιος. Σχίζων τὰ τερρόχροα νέφη, ἀραιῶν τὴν ὀμίχλην τῆς γῆς, διαλύει βραδέως τὸ μολύβδινον ἐπίστρωμα τοῦ οὐρανου, καὶ σκορπίζει ἐπὶ τῆς λουσθείσης φύσεως τὴν χαρὰν καὶ τὴν γοητείαν Στίλβουσι τῶν ὀρέων αἱ κορυφαί, ἀκτινοβόλοι φαίνονται οἱ δροσοστάλακτοι κλάδοι τῶν δένδρων. καὶ χρώματα ποικίλα ὑποτρέμουσι ῥαεινῶς ἐντὸς τῶν ὑγρῶν ἐκείνων κρυστάλλων, ἐφ' ὧν θλᾶται τὸ φῶς τοῦ ἡλίου. Βαδίζοντες ἐν σπουδῇ προσεπελάσαμεν τὴν ἀπωτάτην τοῦ Θερίσσου περιοχήν, ἀλλ' ὁ πρὸς στιγμὴν ἡττηθεὶς ὀμιχλώδης γίγας τανύει τοὺς γιγαντιαίους αὐτοῦ πόδας, καὶ μὲ τὸ πέλμα ἐπὶ τῆς γῆς καὶ τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ, ἄρχεται πάλιν περιάγων τὸ κοῦφον αὐτοῦ καὶ πλάνον βάδισμα ἐπὶ τῆς φύσεως. Ἐντὸς νεφέλης καλυπτόμεθα πάλιν, καὶ ἡ ἐπιφανεῖσα φύσις ἀποκρύπτεται ἐκ νέου. Τὰ πέριξ ἡμῶν βουνὰ φαίνονται ὡς γίγαντες ὑπερφυσικοί. Μαλακῶς περιβάλλει εἰς τοὺς ἄβρους κόλπους του καὶ διὰ μυρίων περιελίσσει στροφῶν τ' ἀντικείμενα πάντα τὸ νεφελῶδες ἐκεῖνο, τὸ ἐλαστικόν, τὸ ὁτὲ πυκνούμενον καὶ ἄλλοτε ἀραιούμενον, τὸ ἐλαφρόν, τὸ εὔκαμπτον, τὸ ἡδονικὸν ἐκεῖνο καὶ μεθυστικὸν νέφος. Ἐντὸς τῶν κόλπων αὐτοῦ διατρίβοντες ὑπελαμβάνομεν μετεώρους ἡμᾶς αὐτούς. Ἀνεστείλαμεν καὶ πάλιν τὸ βῆμα ἡμῶν, ἄχρις οὗ ἡ διασταλεῖσα νεφέλη συνεστάλη ἐκ νέου, καὶ ὑπὸ ἠρέμου πνεύματος διωχθεῖσα ἐλύθη μετὰ μικρὸν εἰς ἀδιοράτους ἀτμούς. Ἐπεφάνησαν τότε αἱ ὡραῖαι κοιλάδες. τὰ ἀμφιθέατρα τῶν ὀρέων καὶ τῶν λόφων, τῆς θαλάσσης τὰ ἀκρωτήρια καὶ τὰ γλυκὰ ὕδατα. Εὐδία ἐντελὴς διεδέχθη τὴν βροντὴν καὶ τὸν κεραυνόν, καὶ εἰς τὸ ἀκαριαῖον φῶς τῆς ἀστραπῆς ὑπεκατέστη τοῦ ἡλίου τὸ συνεχὲς καὶ ἄπλετον φῶς. Ἡδονικωτέρα ἐφέρετο ἐπὶ τῆς φύσεως ἡ εὐωδία τῶν φυτῶν καὶ τὰ ἀρώματα τῶν ἀνθέων καὶ τῶν θάμνων γλυκύτερον ἐπηρέαζον καὶ ἐκοίμιζον τὰς αἰσθήσεις. Ἀγνή, στίλβουσα, ἀπαστράπτουσα ἐπεφάνη ἡ φύσις, νέον περιβληθεῖσα κάλλος μετὰ τὴν βροχήν, καὶ νέαν ἀνέκφραστον γοητείαν. Τὴν ἐθαύμασα ἅπαξ ἔτι ἀπὸ τῶν κορυφῶν τῶν πέριξ τοῦ Θερίσσου ὑψωμάτων, καὶ κατεθέλχθην εἰς τὸ θέαμα ἐκεῖνο καὶ τὸ κάλλος τῆς φύσεως καὶ τῆς τοποθεσίας. Δροσερὰν εἰσπνέων τὴν αὔραν, τὰ ὄρη. τοὺς λόφους, τὰς κοιλάδας, τὰ μικρὰ δάση, τὰς φυτείας. τὴν θάλασσαν, τὸν οὐρανὸν ἀποθαυμάζων, συναρπάζεταί τις ἐκεῖ καὶ αἰσθάνεται ἄγνωστον καὶ ἀπροσδόκητον αἴσθημα εὐδαιμονίας μεταρσιοῦν τὴν πάσχουσαν αὐτοῦ ψυχήν. Καίτοι ἐν τῷ κόσμῳ. λησμονεῖ τις τὸν κόσμον καὶ ἑαυτόν. Ἄγνωστος ἀλλ' αἰσθητὴ παραμυθία ἀνακουρίζει τὴν τεταλαιπωρημένην ὕπαρξιν. καὶ ἡ λήθη τῶν ὀδυνῶν τῆς ζωῆς ἐπέρχεται ὡς ἀκολούθημα τῆς γοργῆς καὶ ἰσχυρᾶς ἐκείνης ἀπὸ τῆς φύσεως ἐντυπώσεως. Ὅταν τοποθεσία τις τοιαῦτα ἐμπνέῃ αἰσθήματα, εἶνε ἀναντιρρήτως ἔξοχος, τοιαύτην δὲ εὗρον καὶ ἐξετίμησα τὴν ἀπὸ τῶν κορυφῶν τοῦ Θερίσσου θέαν καὶ τὴν φύσιν, ἣν μετὰ κόπου καὶ λυπούμενος ἐγκατέλειψα.

Σ. Π. Παγανέλης.

— Ἡ πρᾴότης εἶνε μεγάλη ἠθικὴ δύναμις.

✦

— Τῆς γυναικὸς ἡ ἀξία εἶνε νὰ μένῃ ἀφανής, ἡ δόξα της ἔγκειται εἰς τὸ νὰ ἐκτιμᾶται ἀπὸ τὸν ἄνδρα της, ἡ εὐχαρίστησίς της εἰς τὸ νὰ βλέπῃ εὐτυχοῦσαν τὴν οἰκογένειάν της.

✦

— Ἐκείνη ἡ γυνὴ ἐγκωμιάζεται ἄριστα, περὶ τῆς ὁποίας δὲν γίνεται κανεὶς λόγος.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΓΚΙΖΗΣ

Ὁ πρό τινος καιροῦ ἀποθανὼν ἔξοχος Ἕλλην καλλιτέχνης Νικόλαος Γκίζης ἐγεννήθη κατὰ τὸ 1812 ἐν Τήνῳ.

Τὰς καλλιτεχνικὰς αὐτοῦ σπουδὰς ἤρχισεν ἐν Ἀθήναις ἐν τῇ πολυτεχνικῇ σχολῇ, μετὰ δὲ τὸ τέλος αὐτῶν μετέβη εἰς Μόναχον, χορηγούσης τῆς ἐν Τήνῳ Μονῆς τῆς Εὐαγγελιστρίας τὰς δαπάνας, ἐκεῖ δὲ ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ τῶν Τεχνῶν τῆς Βαυαρικῆς πρωτευούσης, ἔχων διδάσκαλον τὸν διάσημον καθηγητὴν τῆς γραφικῆς Piloty, τὸν μετέπειτα διευθυντὴν τῆς βασιλικῆς Ἀκαδημίας τῶν Τεχνῶν ἐν Μονάχῳ, εὗρε στάδιον εὐρὺ καὶ κοινωνίαν ἀνεπτυγμένην καλλιτεχνικῶς καὶ γνωρίζουσαν νὰ ἐκτιμήσῃ τὰ καλλιτεχνικὰ αὐτοῦ προτερήματα. Ἐκεῖ λοιπὸν κατὰ μικρὸν ὁ κ. Γκίζης προαγόμενος ἔγραψεν ἀρίστας εἰκόνας, ἀληθῆ καλλιτεχνικὰ ἔργα κατὰ τὰς κρίσεις τῶν ἐν Εὐρώπῃ τεχνοκριτῶν.

Ἐν τῇ ἐκλογῇ τῶν θεμάτων τῶν εἰκόνων τοῦ Γκίζη διακρίνει τις τὸν ζωγράφον ποιητήν, τόσον ἁβρῶς ποιητικὰ εἶνε τὰ πλεῖστα αὐτῶν, εἰλημμένα ἐκ τοῦ γνησίου ἑλληνικοῦ βίου. «*Τὸ παραμύθι τῆς γιαγιᾶς*», «*οἱ ἁρραβῶνες τῶν παιδίων*», «*ἡ ταμμένη κόρη*», «*ὁ μικρὸς ἀναγνώστης*», «*ὁδηπορία ζωγράφου ἐν Ἑλλάδι*» κ.ἄ. εἶνε ἔργα τοῦ εἴδους τούτου συνενοῦντα μετὰ τῆς καλλιτεχνικῆς τελειότητος ἔξοχον ποιητικὴν ἔμπνευσιν καὶ χάριν. Ἄλλα ἀξιοσημείωτα αὐτοῦ ἔργα ἀναφέρομεν ἐνταῦθα, ἐξ ὧν ὀλίγιστα μὲν ἔχουσιν ὑπόθεσιν ἱστορικήν, οἷα «ἡ Ἰουδὶθ εἰς τὸ στρατόπεδον τοῦ Ὀλοφέρνους», «ἡ εἴδησις τῆς ἁλώσεως τοῦ Σεδάν», ὅπερ καὶ ἐβραβεύθη, τὰ πλεῖστα δὲ εἰκόνες ἐκ τοῦ καθημερινοῦ βίου, ῥωπογραφίαι ἐν αἷς διαλάμπει ἐξαίρετος καὶ λεπτὸς χαρακτηρισμὸς τῶν δρώντων προσώπων, συνδεδεμένος πάντοτε μετὰ πολλῆς χάριτος. Τοιαῦτα εἶνε «*ὁ ὀρνιθοκλέπτης*» «*ἡ γῆρα μετὰ τῶν τεκνων της περὶ τὴν τράπεζαν*», «*ὁ ἄραψ μὲ τὸν παῖδα*», «*τὰ ἄτακτα παιδία*», «*ἡ πρώτη ἐξομολόγησις*», «*τὸ κούρεμα τοῦ μικροῦ*» καὶ ἄλλα, ἐν οἷς καί τινες προσωπογραφίαι.

Μέγα δὲ κλέος ἤρατο ὁ Ἕλλην καλλιτέχνης καὶ διὰ τοῦ πρὸ ὀλίγων ἐτῶν βραβευθέντος ἐν διαγωνισμῷ ὅλων τῶν Γερμανῶν ζωγράφων μεγάλου αὐτοῦ ἔργου τοῦ παριστῶντος τὸ *Πνεῦμα τῆς Τέχνης*.

Ὁ Γκίζης ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐν ἔτει 1872, ἔνθα ἔμεινε μικρὸν μόνον χρόνον, εἶτα δὲ ἐταξείδευσε μετὰ τοῦ κ. Λύτρα, τοῦ ἄλλου διακεκριμένου ἡμῶν ζωγράφου, μεθ' οὗ συνεδέετο δι' ἀρρήκτου φιλίας, ἀνὰ τὴν Μικρὰν Ἀσίαν πρὸς σπουδὴν καλλιτεχνικήν, καὶ κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ἐπέστρεψεν εἰς Μόναχον, ἔνθα καὶ ἔκτοτε διέμενεν μετὰ τῆς συζύγου του, ἑλληνίδος, θυγατρὸς τοῦ Ν. Νάζου.

Ἡ μεγάλη καλλιτεχνικὴ ἀξία τοῦ Γκίζη προσεπόρισεν αὐτῷ καὶ τὴν ὑψίστην δι' ἀλλοδαπὸν τιμὴν ἐν Βαυαρίᾳ, τοῦ νὰ διορισθῇ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως καθηγητὴς τῆς γραφικῆς ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ τῶν καλῶν τεχνῶν τοῦ Μονάχου.

ΑΔΑΣ ΝΕΓΡΗ

ΝΕΚΡΟΨΙΑ

«Μαῦρε γιατρέ, ποῦ ἀχόρταγα κυττάζεις
τὸ σῶμα τὸ νεκρὸ ποῦ σοῦχουν φέρει,
καὶ τὸγυμνό μου κρέας κομματιάζεις
μ'ἀκον ημένο, ἄπονο μαχαῖρι.

Ἄκουσε ! Ξέρεις τί ἤμουν πρὶν πεθάνω ;
—Κόψε ὅσο θέλεις, σχίσε τὸ κορμί μου..—
Ἐδῶ,'ς αὐτὸ τὸ μάρμαρο ἐπάνω
θὰ σοῦ ἱστορήσω τὴν παλιὰ ζωή μου !

Ἀ τοὺς δρόμους ἐμεγάλωσα. Πατέρα,
ἀδέλφια, σπίτι, συγγενεῖς... δὲν εἶδα.
Ξυπόλυτη, μισόγυμνη, ἀγέρα
καὶ σύννεφα εἶχα μόνη μου κοιτίδα.

Δοκίμασα τῆς νύχτας τὴν ἀγρύπνια,
τὴν προσευχὴ ποῦ λὲς καὶ πάει χαμένη
δοκίμασα τὴν κρύα πεῖνα ξύπνια,
κι'ἀπελπισιὰ πικρή, φαρμακωμένη.

Ὅλους δοκίμασα τοὺς μαύρους κόπους,
τῆς φτώχιας τὴ ντροπὴ καὶ τὴ λαχτάρα..
ἐγνώρισα ἐχτρούς, ὄχι ἀνθρώπους,
καὶ τράφηκα μὲ δάκρυ καὶ τρομάρα.

Μιὰ μέρα,—ἦταν ἡ στερνή μου τύχη !—
εἰς τοῦ νοσοκομείου ἕνα κρεββάτι
χύμιξ'ἕνα πουλὶ μὲ μαῦρο νύχι,
καὶ τὸ φτερό του μοῦκλεισε τὸ μάτι.

Καὶ πέθανα..—τ'ἀκοῦς ; - ἔτσι μονάχη,
'σὰν σκύλος ποῦ ψοφάει μεσ' 'στὸ σκουπίδι,
χωρὶς τ' αὐτί μου ἕνα λόγο νἄχη
γιὰ συντροφιὰ 'ς τὸ μακρυνὸ ταξεῖδι.

Γιὰ δὲς μαλλιά ! γιὰ κύτταξε πῶς λάμπουν
μαῦρα, πυκνά, μακρυά ! δὲν τἄχε ἄλλη !
'Αφίλητα κι' ἀχάϊδευτα θὲ νἄμπουν
'ς τῆς κρύας γῆς τὴν παγωμένη ἀγκάλη.

Κύτταξε σῶμα...λυγερό, παρθένο !
—δὲν τἄγγιξε ποτέ του ξένο χέρι.
Τώρα τὴν παρθενιά του πεινασμένο
παίρνει τὸ κοφτερό σου μαχαῖρι,

Σχίσε το, κόψ'το ! κάμε το κομμάτια,
ἀκούραστος καὶ μὲ βουβὸ τὸ στόμα.
Χόρτασ' τὸ χέρι, χόρτασε τὰ μάτια
'ς τό σῶμ' αὐτό,'ς τὸ πουλημένο σῶμα !

Ψάξε με, σκάλεψέ με ! μὴ σὲ νοιάζη !
εἶμαι σκουπίδι,...κρέας πεταμένο.
Σκάψε βαθειά μου, ναῦρης ποῦ φωλιάζει
τῆς πείνας τὸ μυστήριο κρυμμένο.

Βάλ' τὸ μαχαῖρί σου πειὸ μέσ' ἀκόμα.
Ξερρίζωσ' τὴν καρδιά μου ἀπὸ τὰ βάθη...
καὶ ρώτησ' την,.,.τὸ ἄλαλό της στόμα
τοῦ πόνου τὸ μυστήριο νὰ σοῦ μάθη.

Μπροστά σου ἐδῶ γυμνή,πονῶ, στενάζω,
—τὸ ξέρεις ; ὑποφέρω ἀκόμη,...κλαίω !
Μὲ τὰ γιαλένια μάτια σὲ κυττάζω,
καὶ δὲ θὰ μὲ ξεχάσης—σοῦ τὸ λέω !

Γιατὶ ἀπ' τὸ χεῖλι μου τὸ πικραμμένο
βγαίνει στερνὴ φωνή, στερνὴ λαχτάρα,...
κ' εἶνε—τ' ἀκοῦς ;—ροχαλητὸ πνιγμένο,
εἶνε βλαστήμια, ἀνάθεμα,...κατάρα !

(Κατὰ μετάφρασιν **Ἀγγέλου Βλάχου**).

Η ΜΠΕΡΜΠΕΡΙΤΣΑ

(Λαογραφικά).

Δὲν ἠξεύρω ποίας ἐποχῆς καὶ ποίας συνηθείας λείψανον εἶνε ἡ μπερμπερίστα,οὐδὲ ποίας καταγωγῆς καὶ σημασίας εἶνε ἡ λέξις αὕτη, οὔτε ἂν τελῆται καὶ εἰς ἄλλα ἑλληνικὰ μέρη.

Εἰς τὰ χωρία τῆς πατρίδος μου, τῆς Ἠπείρου, ἡ λίαν χαρακτηριστικὴ αὕτη λιτανεία τελεῖται τὴν 29 Ἰουνίου, ἡμέραν τῆς ἑορτῆς τῶν Ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου.

Τὴν πρωίαν τῆς ἡμέρας αὐτῆς ὅλα τὰ παιδία τοῦ χωρίου συναθροίζονται εἰς τὴν πλατεῖαν τῆς ἐκκλησίας γιὰ νἀρματώσουν τὴν μπερμπερίτσα· ἐκλέγουν ἓν ἐξ αὐτῶν, τὸ μικρότερον συνήθως, καὶ τὸ σκεπάζουν ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν μὲ χλωρὰ γκούρμπενα, ἓν εἶδος ἀγρίας περιπλοκάδος· ἐκ τῆς ζώνης ἐξαρτῶσιν εἰκονισμάτιον, τῶν δύο Ἀποστόλων συνήθως, καὶ, ὡς εἶδος περικεφαλαίας, κορμὸν ἀραβοσίτου καὶ πλέγμα ἐκ διαφόρων ἀγριοχόρτων ἐπὶ τῆς κεφαλῆς.

Μετὰ τὸ ἁρμάτωμα ὅλος ὁ ὅμιλος μὲ τὴν μπερμπερίτσαν ἐπὶ κεφαλῆς περιέρχεται τὸ χωρίον ψάλλων καὶ παρακαλῶν τὸν Θεὸν νὰ βρέξῃ μιὰ βροχὴ βασιλικὴ διὰ νὰ προκόψουν τὰ σπαρτά, λίαν ὑπερβολικῶς ὅμως ζητῶν νὰ παραγάγῃ κάθε κλῆμα καὶ κανάτα, κάθε στάχυ καὶ ταγάρι.

Βεβαίως ὅλος αὐτὸς ὁ κόπος καὶ αἱ θερμαὶ παρακλήσεις πρὸς τὸν Ὕψιστον καὶ τὸ ξελαρύγγισμα δὲν πηγαίνουν χαμένα διὰ τοὺς μικροὺς ἀκολούθους τῆς μπερμπερίτσας, διότι θὰ φιλοδωρηθοῦν ἀρκετὰ ἀπὸ τὲς νοικοκυράδες· εἰς κάθε σπίτι, ἀφοῦ ὁ ὅμιλος, ἱστάμενος πέριξ τῆς μπερμπερίτσας, τραγουδήσῃ ἢ μᾶλλον ἀπαγγείλῃ ἀπνευστὶ τὸ ᾆσμα, ἡ νοικοκυρὰ θὰ βρέξῃ τὴν μπερμπερίτσα, εὐχομένη «καὶ τοῦ χρόνου» εἰς τὰ παιδιὰ καὶ θὰ τὰ φιλεύσῃ κατόπιν μὲ αὐγά, τυρί, βούτυρο διὰ νὰ τῆς εὐχηθοῦν κατόπιν κι' ἐκεῖνα νὰ γίνουν τὰ σιτάρια, τὰ κριθάρια, τοῦ Θεοῦ τὰ πολυσπόρια.

Γνήσιοι νεοέλληνες οἱ μικροὶ χωρικοὶ Ἠπειρῶται περατοῦσι τὴν τελετήν των, κατὰ τὸν γνωστὸν ῥωμαϊκὸν τρόπον, διὰ συμποσίου ἀποτελουμένου ἐκ τῶν δώρων τὰ ὁποῖα συνήθροισαν καὶ ἐν ἀδιαπτώτῳ εὐθυμίᾳ διεξαγομένου εἰς μίαν, καλὴν ἐξοχήν. . . .

Τὸ ᾆσμα τῆς μπερμπερίτσας ἔχει ὡς ἑξῆς :

« Μπερμπερίτσα περπατεῖ,
τὸν Θεὸν παρακαλεῖ :
Κύριε, βρέξε μιὰ βροχή,
μιὰ βροχὴ βασιλική,
νὰ γίνουν τὰ σιτάρια,
τὰ σιτάρια· τὰ κριθάρια,
τοῦ Θεοῦ τὰ πολυσπόρια
κάθε κλῆμα καὶ κανάτα,
κάθε στάχυ καὶ ταγάρι !
Κύρι ἐλέησον ! »

Γεώρ. Π. Κατσιφός

Ο ΦΕΥΓΑΛΑΣ

Ποδάρια τέτοια σίδερο δείχνουν, καρδιὰ μεγάλη!
Πικρὰ μᾶς μιλοῦν ὅσοι δὲν εἶδαν πολέμου φωτιά.
Νὰ πᾶν κι' αὐτοί, νὰ πᾶν νὰ δοῦν, νὰ φύγουν δίχως πόδια
Χιλιοπαράξενοι Ῥωμηοί.
Ἐμεῖς ὅ,τι κι'ἂν κάνουμε καλὰ 'ναι καμωμένα.
Σ' ἐμᾶς ἔλαχε δάσκαλοι 'ς τὸν κόσμο νὰ φανοῦμε.
Ἰδέες νέες βάλαμε σὲ δοκιμὴ στῆς μάχες,
Χιλιοπαράξενοι Ῥωμηοί.
Πατρίδα δίχως σύνορα, πατρίδα δίχως τόπο.
Τὴν πλειὸ κοσμοπολίτισσα γυρεύαμε πατρίδα.
Κι' ἔξαφνα τήνε ὀλέπαμε, μὰ πουθενὰ δὲν ἦταν,
Πότε ἀπ' ἐδῶ, πότε ἀπ' ἐκεῖ, πότε μὲ μιᾶς ὁλοῦθε
Μπρός, πίσω σου, γύρω, παντοῦ, δρόμο, βαθειά, ψηλά,
Κι' ἀπὸ ποτάμι σὲ στερειά, κι' ἀπὸ βουνὸ σὲ κάμπο,
Πέρνομε ἀνάσα δυνατή, καὶ πάλι δρόμο, δρόμο.
Ἔχω πόδια ποῦ πετᾶνε, γλύτωσα, φτάνω, πάει.
Κ' ἔτσι ἐβγῆκα μπρός σας πάλι μιὰν αὐγή,καλή μέρα σας,
Χιλιοπαράξενοι Ῥωμηοί.
Νά τους.Νάτους!'Επάνω τους!Ποῦναι.Τ'ἄλογο,τ'ἄλογο!
'Ερχόνται ἀπὸ δῶθε. Πᾶμε ἀπὸ κεῖθε· ὤ, νά τους.Πᾶμε!

Ἄχ ἐσκιάχτηκα, καϋμένοι ! Τί κακοί ! Ντροπή σας,
Χιλιοπαράξενοι Ῥωμηοί.
Τὸ παράσημο μου φόρεσα, γιὰ δὲς πῶς ἀστράφτει,
Κι' ἄλλο γαλόνι πέρασα.—Θέ μου τὰ ποδαράκια μου,
Σὰ νὰ μὲ πονοῦν, ὦ Θέ μου, νὰ ξεκολλήσουν πᾶνε.
Καλλίτερα μὲ τ' ἄλογο παρὰ μὲ τὰ ποδάρια.
Γιὰ κινηθῆτε λίγο ἐμπρός, τρελλορωμηοί, τεμπέληδες.
'Εμπρός, μάρς! Τροχάδην! Αἴ, δρόμο, τώρα δρόμο!
Τίποτα κούτσουρα οἱ Ῥωμηοὶ κι' ἀκίνητοι σὰ στύλοι.
Αἴ, νἄτανε στὸ χέρι μου νὰ σώσω τὴν Ἑλλάδα,
Ὅλους νὰ κάνω τοὺς Ῥωμηοὺς μὲ τέσσαρα ποδάρια,
Χιλιόποδους, χιλιόσπορους, χίλιων πατρίδων γέννα,
Ἑλλάδων χίλιων πλειὸ τρανῶν κ' Ἑλλάδων πλειὸ μεγάλων
Ὦ νἄταν καὶ νἀλλάζανε τὰ πόδια σὰν παπούτσα,
Νὰ τρέχῃ γρηγορότερα καθένας στὴ δουλειά του.
Ὦ νἄταν καὶ τ' ἀκίνητα νὰ πέρνανε ποδάρια
Κι' ἀπὸ τὸ κάθε τι κακὸ τὰ πάντα νὰ γλυτώνουν.
Κι' ἀντὶς σημαῖες γύρω μας, σκέψεις βαθειὲς κ' ἰδέες
'Απ' ἄκρη σ' ἄκρη φεύγοντας ν' ἀστράφτουνε ποδάρια !

Χρῖστος Βαρλέντης

ΟΙ ΕΥΕΡΓΕΤΑΙ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

ΔΕΝ ὑπάρχει καὶ δὲν ὑπῆρξε ποτὲ πόλις ἐν τῷ κόσμῳ, ἥτις τοσούτους νὰ ἠρίθμησε φίλους ὅσους αἱ Ἀθῆναι, ἡ κατ' ἐξοχὴν ἰοστέφανος, τὸ θεῖον τῷ ὄντι πτολίεθρον.

Ἀπὸ τῆς Ἀθηνᾶς, τῆς θεᾶς τῆς σοφίας, ἥτις τῇ ἐδώρησε τὴν ἐλαίαν, μέχρι τοῦ Γεωργίου Ἀβέρωφ, ὅστις δωρεῖται αὐτῇ τὸ Στάδιον, ἡ σειρὰ τῶν φίλων της, τῶν εὐεργετῶν της, εἶναι μακροτάτη, ἀδιάκοπος, ποικιλωτάτη.

Τὸ κλίμα της τὸ μάγον τοπεῖον της ὁ ὀξὺς νοῦς τοῦ λαοῦ της, ἡ μεγαλοφυία τόσων τέκνων της, ἡ δόξα τῶν ὅπλων της, τὸ ἔκπαγλον κάλλος τῶν μνημείων της, ἡ ἐξόχως εὐχάριστος διαμονὴ ἐν αὐτῇ, δὸς δὲ καὶ ὁ συρμὸς τοῦ νὰ καλῆται τις *φιλος τῶν Ἀθηνῶν* ὑπῆρξαν τόσοι λόγοι, οἵτινες προὐκάλουν τὴν πρὸς αὐτὴν ἐλευθεριότητα τῶν ἀρχαίων.

Διὰ τοὺς νεωτέρους δὲν ἀπέμεινεν ἢ μόνον τὸ κλίμα, τὸ μάγον τοπεῖόν της, ἡ ἐξόχως εὐχάριστος διαμονὴ ἐν αὐτῇ κατὰ τὸν χειμῶνα, αἱ ἔνδοξοι ἀναμνήσεις καὶ τὸ γεγονός, ὅτι διὰ τοὺς ἐν τῇ ξένῃ Ἕλληνας ἀντιπροσωπεύει αὕτη ἰδιαιτέρως τὴν ἰδέαν τῆς πατρίδος.

Ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῶν χρηματικῶν ποσῶν, τῆς μεγαλοπρεπείας τῶν δωρεῶν των οἱ νεώτεροι βεβαίως δὲν δύνανται νὰ ἰσοφαρίσωσι τοὺς ἀρχαίους. Ἐὰν οἱ ὑπολογισμοί μου, ὑπολογισμοὶ ἐντελῶς σχετικοί, εἶναι ἀκριβεῖς, τὰ δωρηθέντα εἰς τὰς Ἀθάνας ποσὰ πρὸς καλλωπισμόν των ὑπερβαίνουσι τὰ 300,000,000 δραχμῶν.

Πλὴν τῆς διαφορᾶς ταύτης ὑπάρχει καὶ μία ἄλλη. Μεταξὺ τῶν ἀρχαίων φιλαθηναίων ἀναφέρονται πλεῖστοι ὅσοι *Ἀθηναῖοι* ὡς ὁ Πεισίστρατος, ὁ Περικλῆς, ὁ Κίμων, ὁ Λυκοῦργος, ὁ Ἡρῴδης καὶ τόσοι ἄλλοι.

Ἐνῷ μεταξὺ τῶν νεωτέρων πλὴν τῆς μεσαιωνικῆς αὐτοκρατείρας Εἰρήνης οὐδένα γνωρίζω Ἀθηναῖον εὐεργέτην τῶν Ἀθηνῶν. Ἀπεναντίας ὁ ἱστοριογράφος τῶν νεωτέρων Ἀθηνῶν δέον ν' ἀριερώσῃ τὴν ἱστορίαν του εἰς αἰώνιον ἀνάθεμα τῶν Δημάρχων, τῶν δημοτικῶν συμβούλων καὶ πρὸ πάντων τῶν κατὰ καιροὺς μηχανικῶν τοῦ Νομοῦ, ὡς ὁ κόμης δὲ Λαπὸρτ τὴν ἰδικήν του εἰς αἰώνιον ἀνάθεμα τῶν Γότθων καὶ Βανδάλων.

Καὶ μάλιστα, ἐὰν θέλετε νὰ σᾶς εἴπω τὴν ἀλήθειαν, τὸ κακὸν τὸ ὁποῖον ἔκαμαν οἱ Γότθοι καὶ οἱ Βάνδαλοι, εἶναι μηδὲν παραβαλλόμενον πρὸς τὸ τῶν διαφόρων μηχανικῶν μας. Οἱ βάρβαροι κατέστρεψαν μνημεῖα, τὰ ὁποῖα ἠδύναντο ν' ἀνοικοδομηθῶσιν, ἐνῷ οἱ μηχανικοί μας, τὸ μὲν ἐξ ἀμαθείας, τὸ δὲ ἐκ πανούργου πλεονεξίας, κατεπρόδωσαν αὐτὸ τὸ μέλλον τῶν Ἀθηνῶν ὡς πόλεως εὐρωπαϊκῆς.

Ἡ οὐσιωδεστάτη ὅμως πασῶν τῶν λοιπῶν διαφορῶν εἶναι, ὅτι οἱ μὲν ἀρχαῖοι εὐηργέτουν ἀποκλειστικῶς τὰς Ἀθήνας, ἐνῷ οἱ νεώτεροι εὐεργετοῦσιν ὁλόκληρον τὸ Ἔθνος, ἀναγκαστικῶς δὲ μόνον διότι αἱ Ἀθῆναι εἶναι ἡ πρωτεύουσα τῆς Ἑλλάδος συγκεντροῦσιν ἐν αὐταῖς τὰ οἰκοδομήματα, ἃ ἀνεγείρουσιν.

Οὕτω ὁ Σίνας, ὁ Βαλλιάνος, ὁ Συγγρός, ὁ Ἀβέρωφ τὰ ἑκατομμύρια, ἅτινα ἐδώρησαν δὲν τὰ ἐδώρησαν διὰ νὰ κοσμηθῶσιν αἱ Ἀθῆναι, ἀλλ' ἵνα δι' αὐτῶν ἐγερθῶσιν οἰκοδομήματα πρὸς ἅπαν τὸ Ἔθνος χρήσιμα. Ὑπὸ τὴν ἔποψιν δὲ ταύτην δικαίως δύναταί τις νὰ εἴπῃ, ὅτι εὐεργέτης τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν ὑπὸ τὴν κυρίαν σημασίαν τῆς λέξεως μεταξὺ τῶν νεωτέρων δὲν δύναται νὰ ἀνευρεθῇ. Πλὴν τῆς βασιλίσσης Ἀμαλίας, τοῦ Νικολάου Ζαρίφη καὶ εἰς κατωτέραν κλίμακα τοῦ Ἀνδρέα Συγγροῦ, δὲν βλέπω τινὰ ἐπιδείξαντα ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον ὑπὲρ τῶν Ἀθηνῶν ὡς πόλεως.

Οὐδεὶς ἐδώρησεν εἰς αὐτὴν χρήματα πρὸς ἐξυγίανσίν

της ἢ πρὸς βελτίωσιν τοῦ κλίματός της, ἢ πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς συγκοινωνίας της, ἢ πρὸς πλακόστρωσιν τῶν ὁδῶν της, ἢ πρὸς οἱονδήποτε καλλωπισμόν της ἐν γένει.

Διὰ τὸν λόγον δὲ τοῦτον καὶ πολλοὶ τῶν εὐεργετῶν τοῦ Ἔθνους οὐδόλως θ' ἀναφερθῶσιν ἐνταῦθα.

Ἐκ τῶν ἀρχαίων εὐεργετῶν τῶν Ἀθηνῶν κατὰ πρώτιστον λόγον δέον ν' ἀναφέρωμεν τὸν αὐτοκράτορα Ἀδριανόν, εἶτα δὲ τὸν Μέγαν Ἀλέξανδρον, τὸν Αὔγουστον, τὸν Μάρκον Αὐρήλιον, τὸν Ἀντωνῖνον Πῖον, Πτολομαῖον τὸν Φιλάδελφον, Κωνσταντῖνον τὸν Μέγαν καὶ μεγαλοπρεπῆ Ἡρώδην τὸν Ἀττικόν.

Ἐκ τῶν νεωτέρων ἀποκλειστικῶς καὶ ἠθικῶς τὰς Ἀθήνας εὐεργετήσαντες τρεῖς καὶ μόνοι εἶναι οἱ ἑξῆς:

Ἡ βασίλισσα Ἀμαλία προσενεγκοῦσα, κατ' ἰδιαίτερον σημείωμα τοῦ μακαρίτου ὑπουργοῦ καὶ εὐνοουμένου της Ἀνδρονίκου Παίκου, ὑπὲρ τὰς 100,000 δραχ. πρὸς καλλωπισμὸν καὶ ὁδοποιΐαν τῶν Ἀθηνῶν.

Ὁ Νικόλαος Ζαρίφης προσενεγκὼν τὰ ἠλεκτρικὰ ὡρολόγια δι' ἃ ἐδαπανήθησαν 250 000 δρ.

Ὁ Ἀνδρέας Συγγρὸς διαθέσας 17,000 δρ διὰ τὰς ὁδοὺς τῶν Ἀθηνῶν (διαζώματα μαρμάρινα)

Ἐκ δὲ τῶν ἀνωτέρων τῶν διὰ τῶν *πρὸς τὸ Ἔθνος* δωρεῶν των καλλωπισάντων τὰς Ἀθήνας δέον ν' ἀναφέρω τοὺς ἑξῆς κυριωτάτους μετὰ τῶν προσφερθέντων ποσῶν:

Ὁ Βασιλεὺς Ὄθων συνεισεγκὼν ἐκ τοῦ ἰδιαιτέρου ταμείου του περὶ τὰς 100,000 δρ. πρὸς ἀνέγερσιν καὶ πλουτισμὸν τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου Ὑπὲρ τὰς 50,000 δὲ δραχ. πρὸς καλλωπισμὸν τῆς πόλεως κατὰ διαφόρους ἐποχάς.

Ὁ βαρῶνος Γεώργιος Σίνας δαπανήσας πρὸς οἰκοδομὴν καὶ πλουτισμὸν τοῦ ἀστεροσκοπείου περὶ τὰς 250,000 δρ.

Ὁ Δημήτριος Μπεναρδάκης συνεισεγκὼν 100 χιλ. δρ. πρὸς οἰκοδομὴν τοῦ Πανεπιστημίου καὶ 200, 000 πρὸς ἵδρυσιν τοῦ Ἐθνικοῦ Μουσείου.

Ἡ χήρα Στουρνάρα ἐδωρήσατο τὸ ἀχανὲς γήπεδον ἐφ' οὗ ᾠκοδομήθη τὸ ἐθνικὸν Μουσεῖον, ἀξίας τότε 75 χιλ. δρ.

Ὁ Στουρνάρας καὶ Τοσίτσας προσενεγκόντες ὑπὲρ τὸ 1 ἑκατομ. πρὸς ἀνέγερσιν τῆς Σχολῆς τῶν Τεχνῶν.

Ὁ Γεώργιος Ριζάρης δωρησάμενος περὶ τὸ 1 ἑκατομ. πρὸς ἀνέγερσιν καὶ συντήρησιν τῆς ὁμωνύμου Θεολογικῆς Σχολῆς.

Ὁ Ἀρσάκης καταλιπὼν 1,500,000 πρὸς ἀνέγερσιν καὶ συντήρησιν τοῦ Ἀρσακείου.

Ὁ Βαρβάκης καταλιπὼν 1 ἑκατομ. δρ. πρὸς ἵδρυσιν Ναυτικῆς Σχολῆς καὶ οὗ τὸ κληροδότημα διετέθη πρὸς ἀνέγερσιν Λυκείου καὶ τροφοδότησιν τοῦ Πρακτικοῦ Λυκείου.

Ὁ Ἀνδρέας Συγγρὸς διαθέσας μέχρι τοῦδε τὰ ἑξῆς ποσά· 100,000 δραχ. διὰ τὸ *Ἐργαστήριον τῶν Ἀπόρων Γυναικῶν*, 25,000 διὰ τὴν ἀνέγερσιν ἐκκλησίας τοῦ Πτωχοκομείου, καὶ 50,000 πρὸς συντήρησιν του, 100,000 διὰ τὴν ἀνέγερσιν τῆς ἀριστερᾶς πτέρυγος τοῦ *Εὐαγγελισμοῦ*, 380,000 διὰ τὴν ἀνέγερσιν τῶν ὁμωνύμων φυλακῶν, 305,000 διὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ Δημοτικοῦ Θεάτρου καὶ τὴν κατασκευὴν τοῦ πρὸ αὐτοῦ κηπαρίου.

Ὁ Βαρῶνος Σίμων Σίνας διαθέσας 2,200,000 διὰ τὴν ἀνέγερσιν Ἀκαδημίας.

Ὁ Θεόδωρος Ἀρεταῖος καταλιπὼν περὶ τὰς 600 χιλ. πρὸς ἀνέγερσιν τῆς *Ἀρεταίου χειρουργικῆς κλινικῆς*

Ὁ Δημήτριος Αἰγινίτης καταλιπὼν 50 μετοχὰς τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης, ἵνα δι' αὐτῶν διπλασιαζομένων σὺν τῷ χρόνῳ ἀνεγερθῇ ὁμώνυμος κλινική.

Ὁ Δημήτριος Πλατυγένης καταλιπὼν 215, 000 εἰς τὸ Ἐθνικὸν Πανεπιστήμιον.

Ὁ Εὐαγγέλης Ζάππας καταλιπὼν 2,000,000 πρὸς ἀνέγερσιν καὶ συντήρησιν τοῦ Ζαππείου.

Ἡ χήρα Παναγῆ Βαλλιάνου δωρησαμένη 250, 000 πρὸς ἀνέγερσιν ἱερατικῆς Σχολῆς.

Ὁ Ἀνδρέας Βαλλιάνος δωρήσας 2,000,000 πρὸς ἀνέργερσιν τῆς ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης.

Ὁ Χατζηκώστας καὶ ἡ σύζυγός του Αἰκατερίνη δωρησάμενοι περὶ τὸ 1,000,000 πρὸς ἀνέγερσιν καὶ συντήρησιν τοῦ ὁμωνύμου Ὀρφανοτροφείου.

Οἱ ἀδελφοὶ Ράλλη τοῦ Λονδίνου, οἱ διὰ τῆς ἐκ 10,000 ἀγγλικῶν λιρῶν προσφορᾶς των πρὸς τὸν Βασιλέα σπουδαιότατοι ἱδρυταὶ τοῦ ἐθνικοῦ Θεάτρου.

Ὁ Θεόδωρος Ράλλης, ὁ προσενεγκὼν περὶ τὰς 25,000 πρὸς ἀνέγερσιν τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.

Ὁ Ἰωάννης Παπαδάκης ὁ καταλιπὼν εἰς τὸ Ἐθνικὸν Πανεπιστήμιον περὶ τὰς 600,000.

Ὁ Πάγκας ὁ δωρησάμενος *μέχρι τοῦδε* περὶ τὰ 2, 000,000, δι' ὧν ἠγοράσθησαν τὰ οἰκόπεδα καὶ ἀνηγέρθησαν τὰ 2 Πάγκεια μέγαρα.

Ὁ Δούμπας ὁ δωρησάμενος περὶ τὰς 80,000 πρὸς διακόσμησιν τῆς ἐξωτερικῆς στοᾶς τοῦ Πανεπιστημίου δι' εἰκόνων.

Ὁ Γεώργιος Ἀβέρωφ ὁ δοὺς κατὰ περιόδους περὶ τὰς 300,000 πρὸς ἀποπεράτωσιν τοῦ Πολυτεχνείου, 250,000 διὰ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ *Ἐφηβείου*, περὶ τὸ 1, 000,000 διὰ τὴν ἀνέγερσιν τῆς *Στρατιωτικῆς Σχολῆς* καὶ 585,000 διὰ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ Σταδίου.

Αἱ βασιλικαὶ αὗται δωρεαὶ προστιθέμεναι ἀνέρχονται εἰς 20,000,000 περίπου δραχμῶν.

Εἰς ἴσον ὅμως καὶ ἀνώτερον ποσὸν ἀνέρχονται αἱ δωρεαὶ λεγεῶνος ὅλης δωρητῶν καὶ εὐεργετῶν τῆς πόλεως Ἀθηνῶν διαθεσάντων ποσὰ ἀπὸ 100,000 καὶ κάτω ὑπὲρ αὐτῶν καὶ ὧν τὰ ὀνόματα ἐὰν ἐπρόκειτο νὰ ἀπαριθμήσω ἐνταῦθα ὠφελον νὰ καταλαβω ὁλόκληρον τὴν «Ἀττικὴν Ἶριδα». Διὰ τῶν χρημάτων αὐτῶν ᾠκοδομήθη τὸ Πανεπιστήμιον, τὸ Δημοτικὸν Νοσοκομεῖον, ὁ «Εὐαγγελισμός», ὁ «Ἅγιος Νικόλαος», ὁ «Ἅγιος Διονύσιος», ὁ «Ἅγιος Παῦλος», τὸ Ἐκθετοτροφεῖον, μέρος τοῦ Ἐθνικοῦ Μουσείου, τὸ Πτωχοκομεῖον, τὸ Ἀμαλίειον Ὀρφανοτροφεῖον, ἡ Ἐθνικὴ Βιβλιοθήκη, ἡ Βιβλιοθήκη τῆς Βουλῆς καὶ ὅ,τι ἐν γένει ἔχουσι νὰ ἐπιδείξωσιν αἱ Ἀθῆναι. Μεταξὺ αὐτῶν ἀναφέρω μόνον τοὺς ἐπιφανεστέρους λόγῳ γένους ἢ δωρεᾶς: Ὁ Αὐτοκράτωρ Νικόλαος, ὁ Αὐτοκράτωρ Ναπολέων, ἡ Βασίλισσα Ἀμαλία, ἡ Βασίλισσα Ὄλγα, ὁ Βασιλεὺς Λουδοβίκος Φίλιππος, ὁ Δοὺξ τῆς Ὠμάλης, καὶ εἶτα Σοῦτσοι, Μουροῦζαι, Ἰωαννίδαι, Πλατυγένεις, βαρῶνοι Βέλλιοι, Μανσῦσοι, ἡ Μονὴ Πετράκη καὶ ὅλη ἡ ξυνωρὶς τῶν καταλειπόντων μεγάλα κληροδοτήματα, ὧν πλεῖστα διετέθησαν πρὸς διάσωσιν καὶ περιφύλαξιν τῶν ἀρχαιοτήτων ἐν Ἀθήναις.

Τὰ ὀνόματα πάντων τούτων καὶ ὅσων παραλείπω ἔδει χρυσοῖς γράμμασι νὰ ἐπιγράφωται εἰς μεγάλας χαλκᾶς πλάκας πρὸς αἰωνίαν εὐγνωμοσύνην τῶν Ἀθηναίων.

VALISNÈRIA

Valisneria, γλυκεῖα ἀνάμνησις, ἥτις ὑπενθυμίζει αὐτῷ εὐτυχεῖς, πλὴν δυστυχῶς παρελθούσας ἡμέρας· διὰ τῆς λέξεως ταύτης εἶχεν ἐπονομάσει μελανόφθαλμον Γαλλίδα, Μαργαρίτταν καλουμένην.

Ἡ ἡρωὶς τοῦ διηγήματός μας εἶνε κόρη πλουσίου κτηματίου, ὁ υἱὸς τοῦ ὁποίου, Παῦλος ἐσπούδαζε τὴν ἰατρικὴν εἰς τὴν σχολὴν τῶν Παρισίων· ὁ νέος οὗτος, μόλις συμπληρώσας τὸ 25ον τῆς ἡλικίας του ἔτος, ἦτο πεπροικισμένος δι' ὅλων ἐκείνων τῶν μυστηρίων τῆς φύσεως καὶ τῆς ἀνατροφῆς, τὰ ὁποῖα καθίστων αὐτὸν ἀγαπητὸν τοῖς πᾶσι· τὸν νέον τοῦτον ἐγνώρισεν ὁ Δημήτριος, Ἕλλην φοιτητής, ἐν τῷ νοσοκομείῳ Hôtel Dieu καὶ ἔπειτα συνεδέθησαν φιλικῶς. Ἡμέραν τινὰ προσεκάλεσε τὸν Δημήτριον ὁ Γάλλος φοιτητὴς εἰς τὴν ἡμίσειαν ὥραν τῶν Παρισίων ἀπέχουσαν ἐξοχικὴν αὐτοῦ ἔπαυλιν.

Ἡ ἐξοχὴ αὕτη στερεῖται μὲν χαρακτῆρος ἐξόχου, ἀποπνέει ὅμως ἀπαράμιλλον ἡδονὴν ἐπερχομένου τοῦ ἔαρος.

Εἰσερχόμενος ὁ Δημήτριος, καὶ ἀναπνέων τὸν εὐῶδη ἀέρα τῶν ροδίνων στεφάνων τοῦ κήπου, ἠσθάνετο τὴν γαλήνην τῆς ἐνδομύχου εὐδαιμονίας, ἥτις ἔψαλλεν ἐν τῇ καρδίᾳ του, ἄρρητον ᾆσμα ἔρωτος. Ὁ ἥλιος ἠκτινοβόλει, τὰ πέριξ ἐγέλων, ζωὴ ἔσφυζεν ἐν τῇ ἐπαύλει, ζωὴ ἀφθονίας καὶ εὐμαρείας, μὴ ἀπαντωμένη οὐδ' ἐν αὐταῖς ταῖς Νορμανδικαῖς ἐπαύλεσι.

Ἠνεῳγμένη θύρα, εὐρεῖα αὐλῆς, πεφυτευμένης δίκην παραδείσου, ἦγεν εἰς τὰ βάθη κήπου καὶ τὰ ἑκατέρωθεν ἀγροτικὰ οἰκήματα τοῦ Γάλλου κτηματίου. — Κρούσαντες τὸν κώδωνα οἱ δύο νέοι, εἰσῆλθον ἐν μεγαλοπρεπεῖ αἰθούσῃ, ἧς οἱ τοῖχοι εἰσὶν ἐρυθρόχρυσοι· ἐν τῇ σχηματιζομένῃ ὑπ' αὐτῶν καὶ τῆς ὀροφῆς γωνίᾳ διῴκει γραμμὴ κύκλῳ ἐκ ξύλου καρυᾶς πεποικιλμένης διὰ χρυσῶν ἀστερίσκων· ἡ ὀροφὴ ἀπετελεῖτο ἐκ τριῶν τοιχογραφιῶν, ὧν ἡ μία ἡ τοῦ μέσου, παρίστα τὸ δάσος τῆς Βολωνείας, ἡ δευτέρα κυνηγετικόν τι ἐπεισόδιον καὶ ἡ τρίτη χιονοσκεπὲς τῆς Ρωσσίας ὀροπέδιον· ἀριστερὰ τῷ ἐισερχομένῳ ἦν κλειδοκύμβαλον, τὰ πλῆκτρα τοῦ ὁποίου εἴψαυε διὰ τῶν ὡραίων αὐτῆς δακτύλων ἡ νεαρὰ κόμησσα, μήτηρ τοῦ Παύλου, καὶ ἥτις κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἐπαίανιζε τὸ Adieu τοῦ Schuber. Ἀφοῦ ὁ Γάλλος φοιτητὴς ἐπαρουσίασε τὸν φίλον του εἰς τὴν μητέρα του, μετέβησαν εἰς ἐπίσκεψιν τοῦ ὡραίου δάσους, τὸ ὁ ὁποῖον ἐξετείνετο ἔμπροσθεν τοῦ μεγάρου, μακρόθεν δὲ διέκρινον νεαρὰν κόρην, ἥτις ἔψαλλεμελαγχολικόν τι ᾆσμα, τοῦ ὁποίου ὁ ἦχος ἔρθανεν μέχρις αὐτῶν· ἡ νεαρὰ αὕτη κόρη, ἦτον ἡ Μαργαρίτα ἡ ἀδελφὴ τοῦ Παύλου, καὶ κόρη τοῦ πλουσίου κτηματίου, ὅστις πρὸ πολλοῦ δὲν ὑπῆρχε πλέον ἐν τῇ ζωῇ.

Ἡ Μαργαρίττα, νέα μὴ ὑπερβαίνουσα τῆς 17 ἀνοίξεις, ἦτο ἀνεστήματος μετρίου, μελαχρινή μὲ μελανὰς καὶ ἀγνὴν ἀβρότητα ἐκφράζοντας ὀφθαλμούς, μὲ κόμην μαλακήν, τόσον πλουσίαν ὅσον οὐδεὶς ἠδύνατο να ὀνειροπολήσῃ· ἡ θαυμασία αὕτη κόμη, ὑψηλὰ ἀνηρτημένη, ἐπὶ λευκοῦ αὐχένος κατέπιπτε μέχρι τῶν μελανῶν ὀφρύων της, καὶ ἐπλησίαζε θελκτικῶς τοὺς δύο μέλανας αὐτῆς ὀφθαλμούς, οὓς δύο κροσσοὶ πυκνοτάτων βλεφαρίδων καθίστων ἔτι μᾶλλον ὡραίους ἢ ὅσον ἦσαν· εἶχε τὰ χείλη κοράλλινα, ὁσάκις δὲ ταῦτα ἐμειδίων, διέκρινε τις δύο σειρὰς λεπτοτάτων ὀδόντων. Οἱ παρθενικοὶ αὐτῆς ὦμοι, ὁ σχηματισμὸς τοῦ σώματος της, δυσκόλως δύνανται νὰ περιγραφῶσι, ἐν ἑνὶ λόγῳ. ἦτο τόσον ὡραία. ὥστε οἱ ἀτενίζοντες αὐτὴν ὀφθαλμοὶ ἠχμαλωτίζοντο. ἦτο τέλος τὸ κέντρον τῆς ἕλξεως, ἐν ἁπάσαις ταῖς αἰθούσαις.

Ὁ Δημήτριος βλέπει εἰσέτι αὐτὴν χωροῦσαν διὰ τῶν ἀνθοφόρων φραγμῶν καὶ περιβόλων, φέρουσαν Ἰταλικὸν ψάθινον πῖλον ἀνθοστόλιστον, στηθόδεσμον κυανοῦν, περιεζωσμένην δερματίνην ζώνην.

Ἡ λάμψις τῆς νεότητος αὐτῆς ἦτο τοσαύτη ὥστε ἐφαίνετο, ὡς ἓν τῶν ἐαρινῶν θελγήτρων, ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἄλλων ἀνθέων, τόσην ἀπέπνεεν ἄδολον εἰλικρίνειαν, τόσην ἀγνότητα καὶ τόσην εὐμένειαν, ὥστε πρὶν ἢ ἀνοίξῃ τὸ στόμα της εἶχεν ἑλκύσει πᾶσαν καρδίαν. Ὁ Δημήτριος συνεπάθησε τὴν νέαν ταύτην ἐμμανῶς καὶ κατὰ Κυριακὴν μετέβαινεν πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ φίλου του, φαινομενικῶς, πράγματι ὅμως ὅπως τὸ βλέμμα του, συναντήσῃ τὸ τῆς Μαργαρίτας.....

Ἐκείνη ἐθεώρει αὐτὸν ἡσύχως, ἀλλὰ μετὰ βαθείας εὐαρεσκείας· ἐκεῖνος δὲ ἤσπαιρεν ὑπὸ τὴν πυρίνην ἀκτῖνα τοῦ σκοτεινοῦ αὐτῆς βλέμματος, ὡς πληγωμένος μαχητὴς ὑπὸ τὴν μάχαιραν τοῦ χειρουργοῦ.

Ἡμέραν τινὰ ἡ Μαργαρίτα, ὁ ἀδελφός της, καὶ ὁ Δημήτριος μετέβησαν πρὸς ἐπίσκεψιν λίμνης. ἡμισείαν ὥραν τῆς ἐξοχῆς ἀπέχουσαν, ἐκεῖ, ἐπιβάντες λέμβου, ἀπεβιβάσθησαν εἰς τι νησίδριον ἐν τῷ μέσῳ τῆς λίμνης εὑρισκόμενον. Ἡ νεαρὰ παρθένος αἴφνης ἔκπληκτος, λέγει εἰς τὸν Δημήτριον.

— Παρατηρήσατε κύριε, ἐν τῷ ὕδατι. τὸ ἄνθος ἐκεῖνο, περίεργον πῶς ἀναρυχᾶται!

Καὶ διὰ τοῦ δακτύλου της ἐδείκνυε τὴν Valisnéria Spiralis· ἐκ τοῦ βάθους τοῦ ὕδατος, μακρὸς κορμός, φέρων ἐπὶ τοῦ στελέχους του ἄνθος, ἀνήρχετο ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὕδατος. Τὸ ἄνθος, ἀποσπᾶται μετ' οὐ πολὺ τοῦ κορμοῦ, καὶ ἀκολουθεῖ τὸ ῥεῦμα τοῦ ὕδατος, συναντᾷ δὲ ἄλλο ἄνθος τοῦ ὁποίου οἱ κάλυκες ἦσαν ἀνοικτοί. Τὰ δύο ταῦτα ἄνθη, ἀφοῦ ἔμειναν εἰς ἐπαφὴν ὀλίγα λεπτὰ ἀπεχωρίσθησαν.

—Παρατηρήσατε, τῷ λέγει ἡ Μαργαρίτα, ἀπεχωρίσθησαν ἤδη:

—Ναί, τῇ ἀπαντᾷ ὁ Δημήτριος, ἀφοῦ ὅμως ἠγαπήθησαν ἐπὶ ὀλίγα λεπτά.

— Περίεργον, τῷ λέγει ἡ Δεσποινίς, ἡ δυσύλλαβος λοιπὸν αὕτη λέξις *ἔρως*, ἐμφωλεύει καὶ εἰς τὰ στήθη τῶν ἀνθέων;

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ὁ Δημήτριος, καὶ μετὰ αὐτοῦ ἅπασα τῆς Μαργαρίτας ἡ οἰκογένεια, δὲν ἀπεκάλουν πλέον αὐτὴν Μαργαρίταν, ἀλλὰ Valisnéria.....

Ἐπὶ 4 ὁλοκλήρους μῆνας, τὸ βλέμμα του, δὲν εἶχε συναντήσει τὸ ἰδικόν της· μακρὰν τῶν προσφιλῶν αὐτῶν ὀχθῶν τοῦ Σηκουάνα, εἶχε μεταβῆ ὅπως διέλθῃ τὰς διακοπὰς παρὰ τῇ οἰκογενείᾳ του ἐν Ῥωσσίᾳ· ἐπιστρέφων δὲ εἰς Παρισίους μετέβη ὅπως ἴδῃ τὴν Valisnéria του. Μετέβη ἐκεῖ, ὅπου ἕκαστον, δένδρον, ἕκαστον ἄνθος, τῷ ὑπενθύμιζον τὰς εὐδαίμονας στιγμάς, ἃς διῆλθε παρὰ τὸ πλευρόν της. Πλὴν ὁποία ὑπῆρξεν ἡ ἀπογοήτευσις του, ὅταν ἔμαθεν ὅτι ἡ δεσποινὶς ἠσθένει σοβαρῶς;

Τρέμων εἰσῆλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν, ἧς οἱ τοῖχοι εἰσὶν ἐρυθρόχροοι· ἀντὶ τῶν ἤχων τῆς μουσικῆς οὓς ἤκουσεν κατὰ τὴν πρώτην αὐτοῦ ἐπίσκεψιν. βογγητὰ ἐξήρχοντο τοῦ στήθους τῆς παρθένου, ἥτις κατέκειτο εἰς παρακείμενον τι δωμάτιον,

Ἡ νεαρὰ παρθένος εἶχε προσβληθῆ ὑπὸ τυφοειδοῦς πυρετοῦ. Ὁ Δημήτριος δὲν ἐγκατέλειψεν οὔτε στιγμὴν τὴν Μαργαρίταν. Εἰς τὴν ἐμφάνισιν τοῦ Δημητρίου, οἱ

ὡραῖοι ἀρρένωποι χαρακτῆρες τοῦ προσώπου της ἔλαμψαν, οἱ δὲ μεγάλοι καὶ γλαυκοὶ ὀρθαλμοί της, ὑγράνθησαν ἐξ εὐασθησίας καὶ χαρᾶς, τὸ στήθος αὐτῆς ἔπαλλε, τὸ μέτωπον ἐπύρεσσεν. Ἐν τῇ οἰκίᾳ δὲν ἀντήχουν πλέον αἱ ὁμιλίαι καὶ ἐν τῷ κήπῳ δὲν ἠκούετο τὸ ᾄσμα ὅπερ ὑπετενθόριζεν ἐκείνη κόπτουσα ἄνθη. Ἡ ἔπαυλις ἦτο μονότονος καὶ σκοτεινὴ ἐπειδὴ ἡ Valisnéria, ἥτις ἦτον ἡ ψυχὴ τοῦ μικροῦ ἐκείνου σύμπαντος, ἠσθένει καὶ ἠσθένει βαρέως.....

Οὔτε αἱ συμβουλαὶ διαπρεπῶν ἰατρῶν, οὔτε αἱ περιθάλψεις μητρὸς καὶ ἀδελφοῦ, ἀλλ' οὔτε τὰ δάκρυα δυστήνου ἐραστοῦ, ἠδυνήθησαν νὰ προλάβωσιν τὸ κακὸν καὶ πρωΐαν τινα ἡ Valisnéria ἐξέπνεεν εἰς τὰς ἀγκάλας ἐκείνου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου εἶχεν ἐναποθέσει τὰ γλυκύτερα τοῦ βίου της ὄνειρα.

Αἱ τελευταῖαι αὐτῆς λέξεις, ἦσαν πικρὰ παράπονα, ὅτι ἡ Valisnéria ἦτο εὐτυχεστέρα ἐκείνης.

Παναγῆς Ν. Διβάρης.

Ο ΠΡΩΤΟΣ ΕΡΩΣ

Καὶ ὁ Θεὸς ἐδημιούργησε τὸν κόσμον.

Καὶ ἡ φωτονεφέλη ἡ διατρέχουσα ἰλιγγιωδῶς τὸ ἀτέρμον διάστημα ἐστερεοποιήθη.

Καὶ ἡ γῆ ἐγένετο.

Οἱ περιβάλλοντες αὐτὴν ὑδρατμοὶ ψυχθέντες κατέπεσαν. Καὶ ἐσχηματίσθησαν οἱ ὠκεανοί, αἱ θάλασσαι, οἱ ποταμοί, τὰ νέφη.

Τὸ πρῶτον φυτὸν ἐσημείωσε τὴν ἐμφάνισίν του ἐν μέσῳ πανερήμων ἐκτάσεων περὶ τοὺς πόλους. Αἱ πεδιάδες εἶχον βλαστήσει.

Τὸ πρῶτον δένδρον ἐγεννήθη ἐν μέσῳ δημιουργουμένης ἀκόμη φύσεως. Καὶ τὰ δάση ἐγένοντο.

Καὶ ἐγεννήθησαν ταυτοχρόνως τότε οἱ ἰχθεῖς καὶ τὰ ζῶα.

Καὶ ἐξηκολούθη οὕτω βραδέως σχηματιζόμενος ὁ κόσμος, καὶ τὰ ἔτη καὶ οἱ αἰῶνες διεδέχοντο ἄλληλα.

Τὸ μαμοὺθ ἐπρόβαλε μίαν ἡμέραν τὸ ὀγκῶδες καὶ φοβερόν του σῶμα.

Ὁ ἄνθρωπος τέλος ἐπλάσθη.

Καὶ ἡ δημιουργία ἐγένενο.

Ὁ ἄνθρωπος προικισθεὶς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ὑπὸ παμπλήθων δώρων ἐρρίφθη εἰς τὸ μεγαλοπρεπῶς ἐκεῖνο περιβάλλον τοῦ πρὸ μικροῦ δημιουργηθέντος κόσμου.

Ἐντὸς τοῦ παραδείσου τῆς Ἐδέμ, ὡδήγησεν ὁ Θεὸς τὸν πρῶτον ἄνθρωπον.

Ὁ Ἀδὰμ ὁ πρωτόπλαστος ηὐχαρίστησε τὸν Θεὸν καὶ παρεδόθη ἀκράτητος πλέον εἰς τὴν γοητείαν καὶ εἰς τὴν μαγείαν εἰς τὴν ὁποίαν κατὰ πρώτην τότε φορὰν ὕπαρξις ἐγκλείουσα ἐν αὐτῇ τὴν αὐτοσυνειδησίαν εἰς τὸν ὀρθὸν λόγον ἐρρίφθη. Τὸ θαυμάσιον ἐκεῖνο, τὸ αἰγλῆεν τὸ ἀνθοστόλιστον περιβάλλον καὶ ποικιλόχρουν μεγίστην ἐπίδρασιν ἐξήσκησεν ἐπὶ τῆς καρδίας του, τῆς ἀνθρωπίνης ἐπίδρασιν.

Πάντα εἰς τὸν κῆπον ἐκεῖνον τῆς Ἐδὲμ τῷ ἐμειδίων.

Πάνθ' ὅσα ἤγγιζεν ἀπέπνεον μίαν μυστηριώδη θείαν καὶ ἡδεῖαν ὀσμήν

Καὶ οἱ λέοντες αὐτοὶ καὶ αἱ τίγρεις τῷ ἔλειχον τὰς χεῖρας, καὶ ἐχαιρέτων οὕτω διὰ τοιούτων ἐνδείξεων συμπαθείας τὴν πρὸς τὸν πρῶτον ἐκεῖνον ἄνθρωπον ὑποταγήν των.

Νὰ ἀνεγνώρισαν ἆρά γε εἰς τὸν συνδιασμὸν ἐκεῖνον τῶν σαρκῶν καὶ τῶν ὀστέων, εἰς τὸ σύνολον ἐκεῖνο τοῦ ζωοθέντος χρός, τὸν μέλλοντα κυριάρχην των, τὸν προορισμένον νὰ κρατήσῃ ἁπάντων τῶν γηίνων, τὸν τείνοντα νὰ ὑποσκελίσῃ καὶ αὐτὴν τὴν φύσιν ;

Ἴσως.

Ἐν τούτοις ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἐγένετο καὶ κατοικία αὐτοῦ ὡρίσθη αὕτη ἡ Ἐδέμ.

Καὶ ἐκεῖ διήρχετο εὐφροσύνως, εὐδαιμόνως καὶ ἀνεφέλως τὸν βίον.

Ὁ Ἀδὰμ ἐπλάσθη νέος.

Ὁ Θεὸς ἔδωσεν αὐτῷ τὴν νεότητα, τὴν χάριν, τὴν ὡραιότητα.

Ὕψιστον σφρίγος ἐρρικία εἰς τὰς παρειάς του.

Καὶ εὑρισκόμενος μόνος εἰς τὸν εὐδαίμονα ἐκεῖνον τόπον τὸν τόσον μαγευτικόν, ἄνευ οὐδεμιᾶς ἄλλης συντροφίας, εἰμὴ μόνον ἐκείνης τῶν τίγρεων καὶ τῶν ἄλλων ζώων καὶ ποικιλομόρφων πτηνῶν, ἠσθάνθη τάχιστα τὴν μόνωσίν του ἐκείνην βαρύνουσαν πολὺ ἐπὶ τοῦ ἀνεφέλου βίου του.

Ἐπόθησε καὶ αὐτὸς κάτα τι πλέον ἐκείνου. Ἔβλεπε τὰ περὶ αὐτὸν ζῶα καὶ πτηνὰ διάγοντα κατὰ ζεύγη Αὐτὸς μόνος ἐποίει ἐξαίρεσιν.

Καὶ ἦτο τοῦτο ὀδυνηρὸν τοῦτο παρὰ πολὺ διὰ τὸ πλᾶσμα ἐκεῖνο.

Ἦτο ὄντως φρικτὸν νὰ μὴ ἔχῃ καὶ αὐτὸς ὡς πάντα τ' ἑρπετὰ τὰ ἐκκολαπτόμενα κατ' ἐξακολούθησιν γένη, ἓν ὅμοιον αὐτοῦ πλᾶσμα.

Νὰ διάγῃ καὶ αὐτὸς ὡς διῆγον ἐκεῖνα.

Καὶ ἠδύνατό τις ἀσφαλῶς νὰ εἴπῃ, ὅτι ἡ πλῆξις ἐκυρίευσε τὸν πρῶτον ἄνθρωπον.

Ἡμέραν τινὰ ὁ Ἀδὰμ ὁ πρῶτος ἄνθρωπος παρεκάλεσε γονυκλιτῶς τὸν Θεὸν νὰ εἰσακούσῃ τὰς ἐπιθυμίας του.

Ἡ ἑσπέρα εἶχεν ἐπέλθη πρό τινος ὥρας ὡραιοτάτη.

Ὁ οὐρανὸς ἦτο ἀνέφελος.

Οὐδεν νέφος ἐσκίαζεν αὐτόν, οὐδὲ ἓν ἴχνος ὁμίχλης νὰ καλύπτῃ τὴν φύσιν.

Οἱ ἀστέρες ἔλαμπον εἰς τὰ ἀτέρμονα ὕψη καὶ ἐφώτιζον διὰ τῆς ἀμυδρωτάτης αὐτῶν λάμψεως τὰς τριόδους τῆς γῆς καὶ τὰς ζώνας τῆς ἀτμοσφαίρας.

Ὁ Ἀδὰμ ὑπ' αἰφνηδίας ἀγρυπνίας καταληφθεὶς ἐγκατέλειψε τὴν κοίτην αὐτοῦ καὶ ἠγέρθη.

Ὅλη ἡ φύσις ἐφαίνετο κοιμωμένη, σιγὴ νεκρικὴ ἐκράτει καθ' ἅπασαν τὴν περιοχὴν ἐκείνην. Οὐδὲ εἷς θόρυβος ἠκούετο, οὐδὲ μία ταραχή.

Μόνον μακράν, πολὺ μακρὰν αὐτοῦ, ὠρυγμοί τινες ἀντήχουν.

Ἦσαν οὗτοι ἡ μόνη ταραχὴ ἡ διασαλεύουσα τὴν πάγκοινον σιωπήν.

Τὸ πρῶτον ἀνθρώπινον ὃν ἔλαβε τυχοῦσαν διεύθυνσιν.

Τὸ σκότος ἦτο βαθύ.

Ἐβάδισεν ἐπί τινα ὥραν.

Πέραν αὐτοῦ φλοῖσβος ἐλαφρὸς ὑδάτων ἐπαρκῶς ἠκούετο.

Ὁ θόρυβος ἔπληξε τὸ ἀκουστικὸν τύμπανον τοῦ πρωτοπλάστου.

Ἦσαν τὰ ἥσυχα ὕδατα θαλάσσης, ἅτινα ὑπείκοντα εἰς τὴν ὤθησιν μικρᾶς πνοῆς νυκτερινῆς αὔρας, ἐθραύοντο θωπευτικῶς πως ἐπὶ τῆς ἀμμώδους παραλίας.

Ὁ Ἀδὰμ προὐχώρει.

Μετ' ὀλίγην ὥραν ὁ πρωτόπλαστος ἔφθασεν εἰς τὰ σύνορα τῆς ὑδατώδους ἐπιφανείας καὶ τῆς στερεᾶς.

Καὶ εἰς δύναμιν μυστηριώδη ὑπείκων, καταλαβοῦσαν τὴν στιγμὴν ἐκείνην τὴν ψυχήν του, ἐρρίφθη ἐξαπλωθεὶς ἐπὶ τῆς ἀμμώδους παραλίας.

Ἔμεινεν οὕτω πως ἀκίνητος ἐπὶ πολὺν ὥραν.

Ὁ ἐλαφρὸς σχεδὸν τῶν κυμάτων θροῦς ἐναρμονίως ἀντήχει εἰς τὸ ἀκουστικὸν αὐτοῦ τύμπανον.

Ἐν τοσούτῳ ἡ ἐπιθυμία ἡ κρατοῦσα πάσης ἄλλης σκέψεως ἐν τῷ πνεύματί του ἐπανῆλθεν αὐτῷ.

Ἐπανεπόθησε παντοιοτρόπως τὴν δηλωθεῖσαν ἤδη εὐχήν του.

Καὶ αἴφνης, ἐν ᾧ εἶχεν ἐστραμμένον τὸ βλέμμα του πρὸς τὸ δάσος, ἐνόμισεν, ὅτι μεταξὺ τοῦ ἀντικειμένου τοῦ προκαλοῦντος τὴν προσοχήν του καὶ αὐτοῦ, παρενετέθη μία σκιά.

Ὁ Ἀδὰμ εἰς τὴν δύναμιν ἐκείνην τὴν ἄγνωστον ὑπείκων, τὴν ὁδηγήσασαν καὶ καθηλώσασαν οὕτω πως μυστηριωδῶς αὐτὸν ἐκεῖ, δὲν ἐκινήθη.

Ἠσθάνθη μάλιστα αὐτὴν κρατουμένην, ἔτι μᾶλλον ἐπ' αὐτοῦ, ἐνῷ συγχρόνως μικρὸς φόβος, ἄγνωστον τέως εἰς αὐτὸν αἴσθημα, κατέλαβε τὴν καρδίαν του.

Ὁ Ἀδὰμ μὲ τὸ πρωτογενὲς ἐκεῖνο ἔνστικτον, τὸ συνεπερχόμενον ἅμα τῇ εἰς τὸν κόσμον ἐμφανίσει τοῦ ἐμψύχου ὄντος, ἔφερε τὰς χεῖρας πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του καὶ προσέτριψεν αὐτούς.

Ἤδη ἔβλεπε καλῶς.

Ἡ σκιὰ εἶχε προσλάβει σχῆμα.

Ὁ Ἀδὰμ ἐρρίγησε.

Εἶδε τὴν σκιὰν βαίνουσαν πρὸς αὐτόν.

Ἤδη ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἤκουσε ἕνα θροῦν, ὅστις δὲν ἦτο ἄλλος ἢ ὁ θροῦς τῶν βημάτων της.

Ὁ Ἀδὰμ ἀνηγέρθη ἐκπέμπων ἐλαφρὰν κραυγὴν τρόμου καὶ θαυμασμοῦ ἐν ταὐτῷ.

Ἡ σκιὰ ἐκείνη καθὼς τώρα πλέον ἀντελαμβάνετο ἦτο ἄνθρωπος.

Ἦτο ἄνθρωπος καθὼς αὐτὸς μὲ κάποιας ὅμως μεταλλαγὰς ἐπὶ τοῦ καθόλου σώματός του.

Καὶ ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ἦτο ὁ τοσοῦτον ὑπ' αὐτοῦ ἐπιθυμηθεὶς ὡς σύντροφος.

Καὶ ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ἦτο ἡ πρώτη γυνή.

Ἦτο ἡ Εὔα.

Ἡ Εὔα ἡ μέλλουσα αὐτοῦ σύντροφος.

Ἡ Εὔα ἐξηκολούθη νὰ προχωρῇ εὐθυτενὴς πρὸς αὐτὸν καὶ μέ τινα μεγαλοπρέπειαν ἄναυδον καὶ ἐκστατικῶς ἐνατενίζοντα αὐτήν..

Ἡ Εὔα ἦτο ὡραία γυνή.

Ὡραία καθ' ὅλην τῆς λέξεως τὴν σημασίαν.

Ἦτο τὸ σύνολον αὐτῆς κάλλος, ἡδυπάθειαν ἀποπνέον καὶ μέθην διεγεῖρον.

Ὑψηλὴ καὶ λευκὴ τὴν ἐπιδερμίδα, πλαστικὴ κατὰ τὸ σῶμα, ἔχουσα δύο μαγευτικοὺς ἀκτινόεντας ὀφθαλμούς, οἱ ὁποῖοι ἐφώτιζον, κατὰ τὴν παρατήρησιν τὴν ὁποίαν ἔκαμνεν ὁ Ἀδάμ, περισσότερον αὐτοὶ ἢ οἱ ἀστέρες, ἐγκλείουσα ἐν τῇ καθόλου αὐτῆς σωματικῇ διαπλάσει τὴν ἁρμονίαν τῶν γραμμῶν καὶ τὴν κανονικότητα τῶν χαρακτήρων, παρουσιάσθη οὕτω πως ἔμπροσθεν τοῦ πρωτοπλάστου ἡ πρώτη γυνή.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην φῶς ἀργυρόχρουν ἐφώτισε καθ' ὅλην αὐτῆς τὴν ἔκτασιν τὴν γήϊνον ἐπιφάνειαν.

Ἦσαν ἀκτῖνες τοῦ μελαγχολικοῦ ἀστέρος, τοῦ πλήρους ρέμβης ἄστρου τῆς ποιητικῆς Ἰλάειρας, ἥτις μόλις κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἀνέτελλε.

Αἱ ἀκτῖνες αὐτῆς τῆς ὑπεριονίδος ἐφώτισαν τὸ θέλγον ἐκεῖνο κάλλος.

Καὶ μαρμαρυγαὶ ὡς ἐκ τῆς λευκότητος τοῦ σώματός της ἐσχηματίσθησαν.

Καὶ ὁ Ἀδὰμ ὅστις τὴν στιγμὴν ἐκείνην παρετήρει ἐναλλάξ, τὰς δύο ἄρτι ἀναδυσάσας ἐκ τοῦ οὐρανοῦ Νηρηΐδας, ἐξέστη, γνωρίσας, ὅτι ἡ γυνὴ ἣν ἐπεθύμησεν ὡς συνεργόν του ἠκτινοβόλει καὶ κατηύγαζε πλειότερον τῆς Σελήνης.

Αἱ ἀκτῖνες τοῦ ποιητικοῦ ἀστέρος πλαγίως πίπτουσαι ἐθώπευον τὴν χρυσίζουσαν τῆς γυναικὸς ἐκείνης ὡραίαν κόμην καὶ ἡ αὔρα ἡ ἐσπερινὴ ἡ μόλις ἀνασείουσα τὰ φυλλώματα τῶν δένδρων ἐκυμάτιζε ἐπὶ τοὺς μακροὺς θυσάνους τῆς ἀτιμελήτου κόμης της.

Ὁ Ἀδάμ, ὁ ἄνθρωπος, ὁ ἐξελθὼν τῶν χειρῶν τοῦ Ὑπερτάτου Ὄντος, δὲν ἠδυνήθη ἐνώπιον τοῦ θείου ἐκείνου πλάσματος εὑρεθεὶς νὰ ἀποκρύψῃ τὴν ἐκ τούτου ἔκπληξίν του,

Ἡ πρὸς αὐτὸν πτερυγήσασα καλλονὴ τὸν ἐμάγευσε.

Ἡ καλλονὴ τῆς μελλούσης συντρόφου του ἐμέθυσε τὸν *ἄνδρα* καὶ ἐσαγίνευσε τὸν *ἄνθρωπον*.

Καὶ διήγειρε τὸ πλᾶσμα ἐκεῖνο τὸ αἰγλῆεν, τὸ γοητεῦον, τὸ μεθῦον, τὸ κατακτῆσαν ἀσυνειδήτως τὸ ἄτομόν του ἀλλοκότους ἐπιθυμίας.

Τὰ ῥιγηλὰ καὶ εὐάρμοστα τῆς Νηρηΐδος ἐκείνης στήθη ἐνατενίζων, ἠσθάνθη ῥίγος ζωηρὸν νὰ διατρέχῃ τὰς σάρκάς του.

Ἡ ἀκτινοβόλος αὐτῆς καλλονὴ ἐνέπλησε τὴν ψυχήν του μὲ ἓν αἴσθημα μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἄγνωστον, ἀνύψωσεν εἰς ὑπερνέφελα ὕψη τὴν ὑπὸ τοῦ στενοῦ ἐκείνου διανοητικοῦ περιβάλλοντος εὐκόλως τὴν χαλιναγγουμένην φαντασίαν του.

Καὶ ὁ Ἀδὰμ ἠσθάνθη κάτι τί ἑλκύον αὐτὸν πρὸς πρὸς ἐκείνην, κάτι τί νὰ συνέχῃ τὴν καρδίαν του.

Καὶ τὸ κάτι τί ἐκεῖνο γεννηθὲν σχεδὸν ἀποτόμως εἰς τὰ εὐρύστερνα αὐτοῦ στήθη, ἀνῆλθεν ἐπὶ τοῦ λάρυγγός του καὶ ἐξῆλθε ἀπὸ τὰ φρίσσοντα χείλη του, ὡς βαθὺς στεναγμός.

Καὶ τὸ τί ἐκεῖνο ὑπῆρξε τὸ αἴσθημα τοῦ ἔρωτος.

Καὶ τὰ χείλη του τὰ σιγηλῶς κινούμενα, καὶ οἱ μυκτῆρές του οἱ φρικκιαστικῶς ταρασσόμενοι, καὶ οἱ μήνιγγές του οἱ σπασμωδικῶς συσπώμενοι, σαφῶς ἐμαρτύρουν περὶ τῆς ἰσχυοῦς τοῦ πρώτου ἐκείνου πάθους.

Ὁ Ἔρως, ὁ πρῶτος ἔρως, εἶχε κατακλύσει, ἐν μιᾷ στιγμῇ, τὴν ψυχήν του καὶ κατασπαράξει τὴν καρδίαν του.

Ἡ δαμασίφρων τοῦ ἀνδρὸς ἐφαίνετο καὶ αὐτὴ τὰ αὐτὰ ὑφισταμένη.

Ἡ Εὔα ἡ πρώτη γυνή, ἡ πάγκαλος ἐκείνη παρθένος, ἥ τίς οἶδε πῶς ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἐκεῖ ὁδηγηθεῖσα ἔπασχε καὶ ἐκείνη τὰ αὐτὰ μὲ ἐκεῖνον.

Ἠσθάνθη καὶ αὐτὴ τὸ στῆθός της ἀνασειόμενον μετὰ πλειοτέρας δυνάμεως καὶ τὴν καρδίαν της πάλλουσαν ταχύτερον, ἀφ' ὅτι πρό τινων στιγμῶν ἔπαλλε.

Ἠσθάνθη τὴν ψυχήν της κατακλυζομένην ὑπὸ ἀπείρου πρὸς τὸν ἄνδρα ἐκεῖνον συμπαθείας.

Ἠσθάνθη τέλος κάτι τί ὠθοῦν αὐτὴν πρὸς ἐκεῖνον.

Καὶ εἰς τὴν ὤθησιν τοῦ τί ἐκείνου ὑπείκουσα ἔβη ἓν βῆμα πλησιέστερον πρὸς ἐκεῖνον.

Ὁ Ἀδὰμ τὰ αὐτὰ ὑποφέρων εἶχε πράξει ὁμοίως.

Οἱ ὀφθαλμοί του ἀνέπεμπον φλόγας.

Ἐφαίνετο ὡς τίς μεθύων.

Τὸ πρὸ αὐτοῦ πλάσμα ἐφάνη κατακτῆσαν αὐτὸν ἐξ ὁλοκλήρου.

Καὶ προσεχώρησε κατὰ ἓν βῆμα ἀκόμη.

Ἡ Εὔα εἶχε πράξει τὸ αὐτό.

Ἤδη ἦσαν πλησίον ἀλλήλων.

Ἡ κόμη τῆς Εὔας ἐφήπτετο σχεδὸν τοῦ προσώπου τοῦ Ἀδάμ.

Ὁ Ἀδὰμ ὁ πρωτόπλαστος ἠσθάνθη ῥίγους ῥικασμὸν διαρρέοντα καθ' ὅλον του τὸ σῶμα.

Αἴφνης ἡ Εὔα ἀφῆκε κραυγήν.

Καὶ ἔφερε τὴν χεῖρα αὐτῆς ἐπὶ τοῦ τραχήλου τοῦ Ἀδάμ.

Ὁ πρῶτος ἀνὴρ περιέβαλε δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν του τὴν ὀσφὺν καὶ τὸν τράχηλον τῆς Εὔας.

Ἤδη αἱ κεφαλαί των ἦσαν ἐγγὺς ἀλλήλων.

Ἡ ἀναπνοὴ αὐτῶν ἐπέψυχε τὸ πρόσωπόν των.

Ἡ Σελήνη ἐφώτιζε τὸ ὡραῖον ἐκεῖνο σύμπλεγμα.

Τὰ χείλη των ἐφήπτοντο ἀλλήλων.

Αἴφνης συνεκολλήθησαν.

Καὶ ἔλαβε χώραν τὸ πρῶτον φίλημα.

Καὶ ὁ ἦχος του ἀντήχησε ὡς τί γλυκὺ καθ' ὅλην τὴν ἀτμόσφαιραν.

Καὶ τὰ χείλη τοῦ Ἀδὰμ ἠνοίχθησαν.

Μία δὲ φωνὴ ἐξῆλθε αὐτῶν.

Ἡ φωνὴ ἐκείνη ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος ἀνθρώπινος φθόγγος.

— Σὲ ἀγαπῶ !

Ἡ Σελήνη ὑπῆρξεν ὁ μόνος μάρτυς τῆς σκηνῆς ἐκείνης.

Καὶ αἴφνης ἐκεῖ πρὸς Ἀνατολὰς ὁ οὐρανὸς ἐφωτίσθη ὑπὸ λαμπροῦ φωτός.

Καὶ μικρὸν Χερουβεὶμ πτερυγῆσαν ἐκεῖθεν ἔστη ὑπεράνω αὐτῶν.

Ὁ Θεὸς τὴν στιγμὴν ἐκείνην ηὐλόγη τὸν πρῶτον ἀνθρώπινον ἔρωτα.

Μ. Παπαστεφάνου

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΗΜΑΣΙΑ

ΤΟΥ ΑΝΔΡΙΑΝΤΟΣ ΤΟΥ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ

—

Οἱ Πανελλήνιοι ἔρανοι διὰ τὴν ἐν τῇ πρωτευούσῃ τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου ἀναστήλωσιν ἀνδριάντος πρὸς ἄδιον μνήμην τοῦ Κολοκοτρώνη, ὅστις προσεδέχετο ἀνέκαθεν τὴν ἀνάστασιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους, ὅστις συνετέλεσε διὰ τῶν ἡρωϊκῶν κατορθωμάτων του πρὸς πραγματοποίησιν τῆς μεγάλης ταύτης ἰδέας, ὅτε δὲ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς συνήγαγον τὸ παιδίον, τὴν Ἑλλάδα, αὐτὸς ἐδέχθη τοῦτο εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτοῦ, καὶ εἶπε : «Νῦν ἀπολύεις τὸν »δοῦλόν σου, Δέσποτα, καὶ κατὰ τὸ ῥῆμά σου »ἐν εἰρήνῃ, ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτή»ριόν σου ὃ ἡτοίμασας κατὰ πρόσωπον πάντων »τῶν λαῶν, φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν, καὶ δό»ξαν ὀρθοδόξου ἑλληνικῆς φυλῆς», διττὴν ἔχουσι σημασίαν :

Πρῶτον. Τὴν ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Κολοκοτρώνη προσαγόρευσιν τῶν ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας τοῦ Ἔθνους ἀγωνισαμένων Ἑλλήνων ὡς γνησίων ἀπογόνων τῶν ἐνδόξων προγόνων των, καὶ

Δεύτερον. Τὴν ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ ἕλληνος καλλιτέχνου κ. Λ. Σώχου προσαγόρευσιν τῆς ἀνατελλούσης Νοῦς τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς καλλιτεχνίας.

Ἀλλ' ὑπάρχει καὶ ἀντίθετος γνώμη.

Ὁ κ. Μ.Α.Οἰκονόμου μοὶ ἀπηύθυνε τὴν ἀπὸ 5 Φεβρουαρίου 1901 ἐπιστολήν του μετὰ αἰτήσεως πρὸς δημοσίευσιν αὐτῆς, ἔχουσαν ὡς ἑξῆς:

Ἔντιμε κ. Κ. Μανιάκη,

Τί καλὸν ἀναμένετε νὰ προέλθῃ εἰς τὸν τόπον ἐκ τῆς ἀνεγέρσεως ἀνδριάντος εἰς τὸν Κολοκοτρώνην ; «Καὶ ἐάν ὅλαι αἱ πόλεις ἔβριθον ἀνδριάντων, ἡ καταισχύνη ἦτον ὁ κλῆρος αὐτῶν κατὰ τὸ 1897.

«Πρὶν ἢ κατασκευάσωμεν ἀνδριάντας ἔδει νὰ παρασκευάσωμεν τὸ ὑλικὸν τὸ ὁποῖον θέλει μιμηθῇ τὰς πράξεις τῶν μεγαλουργησάντων. Ἄλλως, προστατεύομεν μόνον τὴν ἑταιρίαν τῶν μαρμάρων καὶ τὴν ἀνδριαντοποιίαν.

«Μίαν τῶν θλιβερῶν ἡμερῶν τοῦ 1897, καθ' ἃς διεκυβεύετο τὸ μέλλον τῆς πατρίδος, φροντοῦντες καὶ λέγοντες ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς ὅτι ἡ πάμπτωχος καὶ ἀτροφικὴ Ἑλλὰς ἠδύνατο ν' ἀντεπεξέλθῃ κατὰ τῆς σιδηρᾶς θελήσεως τῆς παντοδυνάμου Εὐρώπης, ἤμην εἰς τὸν σταθμὸν τοῦ Θησείου καὶ ἤκουσα τοὺς εὐζώνους οἱ ὁποῖοι μετέβαινον νὰ χύσωσι τὸ αἷμά των ὑπὲρ τῆς πατρίδος νὰ λέγουν ὅτι **θὰ σουβλίσουν τοὺς τούρκους.** — Καὶ ὅμως αὐτοὶ οὗτοι μετὰ 15 ἡμέρας ὑπεχώρησαν μέχρι τῆς θέσεως ἐκείνης ὅπου πρὸ 80 ἐτῶν οἱ Τοῦρκοι εἶχον σουβλίσει τὸν Ἀθανάσιον Διάκον.

«Ἀνήκων εἰς τὴν νέαν γενεάν, εἰς ἣν ἔλαχεν ὁ βαρὺς κλῆρος νὰ ἐξαλείψῃ τοὺς ρύπους τοῦ παρελθόντος, ἵνα δώσῃ νέαν αἴγλην εἰς τὴν ἀτιμασθεῖσαν πατρίδα, δὲν δύναμαι παρὰ ἐνδομύχως νὰ λυπῶμαι βλέπων ἄνδρας ὡς ὑμᾶς καὶ τὸν κ. Μουτσόπουλον νὰ δαπανῶσι τὰς ἡμέρας των χάριν **καθαρῶν οὐτοπιῶν, ἐνῷ μὲ τοὺς αὐτοὺς κόπους ἠδύνατο κάτι νὰ κερδήσῃ ἡ τάλαινα Πατρίς».**

Μετὰ πολλῆς εὐχαριστήσεως ἀνέγνων τὴν ἐπιστολὴν ταύτην, διότι ὑποβάλλει εἰς συζήτησιν ζήτημα, κατ' ἐμέ, περισπούδαστον, ὅπερ ἂς μοὶ ἐπιτραπῇ νὰ θέσω εἰς τὴν προσήκουσαν αὐτῷ θέσιν, διότι καὶ πολλοὶ ἄλλοι συμμερίζονται τὴν γνώμην τοῦ κ. Οἰκονόμου.

Ἡ Ἑλλὰς μετὰ τὸ πέρας τοῦ κατὰ τὸ 1821 ἀρξαμένου ἀγῶνος δὲν κατέστη καὶ πράγματι ἀνεξάρτητος καὶ ἐλευθέρα. Νέος δεσπότης κατέλαβεν αὐτήν, ὅστις τὴν ἐδέσμευσε μὲ βαρυτέρας ἁλύσσεις ἐκείνων τῶν προτέρων τυράννων της.

Ὁ νέος τύραννος αὐτῆς ἐγένετο **ἡ πε ία, ὁ ἐσωτερικὸς οὗτος τῆς Ἑλλάδος ἐχθρὸς** ὅστις, ὡς ἀπὸ πολλοῦ ἤδη χρόνου δὲν ἔπαυσα ἀνακηρύσσων, δὲν ἐπέτρεψε μέχρι τοῦδε, κρίμασιν οἷς οἶδε Κύριος, τὴν ἐκμάθησιν τῶν ἀπαραιτήτων πρὸς συντήρησιν οἱουδήποτε λαοῦ καὶ Κράτους ἐπιστημονικῶν, γεωργικῶν καὶ βιομηχανικῶν γνώσεων.

Τὰ σχέδια δὲ τοῦ ἐσωτερικοῦ τούτου ἐχθροῦ ἤρξαντο λίαν ἐνωρὶς νὰ ἐπιτυγχάνωσιν, ἐπέτυχε δὲ μέχρι τοῦδε τοὺς ἑξῆς θριάμβους :

1). Ἡ ἀξία τῶν ἀκατεργάστων τῆς γῆς προϊόντων, παραγομένων τῇ βοηθείᾳ τοῦ ἀρότρου τοῦ Ἡσιόδου καὶ τῶν προϊόντων τῆς διὰ προαιωνίων ἐργαλείων τῆς βιομηχανίας παραγομένων, καθίσταται ὁσημέραι μικροτέρα ὡς ἐκ τῆς διεθνοῦς ἀμίλλης, καὶ οὕτως ἡ εἰσαγωγὴ ἀποβαίνει διαρκῶς μείζων τῆς ἐξαγωγῆς.

2). Οἱ φόροι αὐξάνουσιν εἰς δυσανάλογον βαθμόν.

3). Ἡ οἰκονομικὴ κατάστασις τῶν πολιτῶν καθίσταται ὁσημέραι χείρων, τὸ δὲ δημόσιον χρέος ἔφθασεν εἰς καταπληκτικὸν σημεῖον.

4). Ἡ οἰκονομικὴ καχεξία, συνεπήγαγε τὴν ἠθικήν, οἱ πολῖται σχεδὸν πάντες, πλήν τινων ὁμογενῶν, ἐγκατασταθέντων πρό τινων χρόνων ἐν Ἑλλάδι, κατήντησαν βιοπαλαισταί· ἡ βιοπάλη αὕτη ἐδημιούργησε τὴν συναλλαγήν, τὰ ἐγκλήματα καὶ ἐν γένει τὴν νοσηρὰν τοῦ Ἔθνους κατάστασιν.

Ὁ ἐσωτερικὸς ἐχθρὸς τῆς Ἑλλάδος ἀπεδείχθη μᾶλλον φοβερὸς τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐχθροῦ· διόνι εἰς τὸ διάστημα 75 ἐτῶν ἐπέτυχε τοιαύτας καὶ τοσαύτας καταστροφάς, εἰς τὸ Κράτος καὶ τὸν Ἑλληνισμὸν ἐν γένει, οἵας δὲν κατώρθωσεν ὁ ἐπὶ αἰῶνας διατελέσας δεσπότης τῆς Ἑλλάδος !

Ἀπὸ δεκαετίας ἤδη πολυάριθμοι Ἕλληνες μεταναστεύουσιν εἰς ξένας χώρας, μὴ δυνάμενοι πλέον νὰ πληρώνωσι τοὺς ἐπιβαλλομένους καὶ κατ' ἔτος αὐξανομένους φόρους, οὐδὲ νὰ συντηρηθῶσιν· ἤδη δὲ πληθυσμοὶ ὁλόκληροι τῆς Ἀρκαδίας κατὰ τὰς πληροφορίας τῆς ἐφημερίδος «Ἀκρόπολις» μεταναστεύουν εἰς Ἀμερικήν. Κατὰ δὲ τὰς πληροφορίας τῆς ἐφημερίδος «Καιροὶ» ἡ τάσις τῆς ἀποδημίας καὶ τῆς μεταναστεύσεως προσλαμβάνει ὁλόνὲν παρ' ἡμῖν μορφὴν ἐπίφοβον, δημιουργεῖ ἐρημίαν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ χώρᾳ καὶ ἀνακόπτει πᾶσαν πρόοδον.

Ἐκ τῶν προεκτεθέντων δύναταί τις νὰ συμπεράνῃ ὅτι ἐὰν ἐξακολουθήσῃ ἡ τοιαύτη κατάστασις, ἥτις ἀπὸ πολλῶν ἤδη δεκαετηρίδων ἤρξατο, δὲν θὰ μείνωσιν ἐν Ἑλλάδι εἰμὴ οἱ ἔχοντες ἀποθεματικὰ κεφάλαια καὶ οἱ ψυλακισμένοι, οἵτινες, ἐνδεχόμενον εἶνε, ἡμέραν τινὰ ν' ἀποδράσωσι καὶ οὗτοι ἵνα εὕρωσι πόρον ζωῆς εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας· ἴσως πάντες οὗτοι ἀφοῦ ἐκπαιδευθῶσιν ἐκεῖ, ἐπανέλθωσιν ἵνα καταστήσωσιν κατοικήσιμον ἔρημον γῆν.

Κατὰ τὸν μακρὸν τῆς ἀνεξαρτησίας ἀγῶνα, ποταμοὶ χριστιανικοῦ αἵματος ἔρρεον ἀνὰ πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα τὰ δὲ δεινοπαθήματα τοῦ σωθέντος λαοῦ, εἶχον φθάσει εἰς τοιοῦτον σημεῖον, ὥστε οἱ πλεῖστοι τῶν Ἑλλήνων, ἀποβλέποντες εἰς τὸ ἀχανὲς καὶ ἀλίμενον τὸ περιστοιχοῦν αὐτοὺς πέλαγος τῶν κακῶν, ἀπαυδήσαντες καὶ ἀπέλπιδες ὄντες νὰ ἐπικρατήσωσι τοῦ Αἰγυπτιακοῦ στρατοῦ., ἦσαν ἕτοιμοι νὰ ὑποταχθῶσιν εἰς τὸν Αἰγύπτιον στρατάρχην, ὑπισχνούμενον πολλὰ ἀγαθὰ αὐτοῖς. Ἀλλ' ὁ Θ. Κολοκοτρώνης διὰ τῆς ἐμπνεούσης τὸ αἴσθημα τῆς φιλοπατρίας ῥητορικῆς του δεινότητος, κατώρθωσε νὰ σταματήσῃ τοιαύτην συμφοράν, νὰ πείσῃ τοὺς συμπολίτας του, νὰ ἐπιβάλῃ τὴν καρτερίαν καὶ τὴν ὑπομονήν. Πλήρης ἐπιτυχία ἔστεψε τὰς προσπαθείας του καὶ ἡ καρτερία καὶ ἡ ἐπιμονὴ ἔφερον τὰ ἀγλαὰ αὐτῶν δῶρα.

Τοιούτου ἀνδρὸς ἔχει ἀνάγκην καὶ σήμερον ἡ νέα Ἑλλάς, οὐχὶ κατὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐχθροῦ, ἀλλὰ κατὰ τοῦ ἐσωτερικοῦ, ὅστις, ἐπειδὴ εἶνε κεκρυμμένος. εἶνε φοβερώτατος καὶ δυσκαταγώνιστος.

(Ἕπεται) **Κ. Μανιάκης.**

ΠΕΡΙ ΕΜΒΟΛΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΔΑΜΑΛΙΔΟΣ

—

Ὁ ἐμβολιασμὸς ἦτο γνωστότατος ἀπὸ τῆς ἀρχαιοτάτης ἐποχῆς ἐν Σινικῇ, Περσίᾳ καὶ Γεωργίᾳ. Οἱ Σῖναι ὡς προφυλακτικὸν μέσον κατὰ τῆς εὐλογίας ἐλάμβανον τὰς ἀπεξηραμένας ἐφελκίδας τῶν εὐλογιώντων, ἃς ἔθετον εἰς τὴν ῥῖνα τῶν ἀτόμων, ἅτινα ἤθελον νὰ ἐμβολιάσωσιν, ἐννοεῖται δὲ ὅτι τὸ προφυλακτικὸν τοῦτο μέσον ἦτο πολλάκις θανατηφόρον, διότι πολλὰ ἄτομα ἐμβολιασθέντα ἐπλήρωνον διὰ τῆς ζωῆς των τὴν προφύλαξιν ταύτην ὡς προσβληθέντα ἐκ θανατηφόρου εὐλογίας. Ἐν Ἀγγλίᾳ εἰσήχθη κατὰ τὸ 1721 ὑπὸ τῆς κυρίας Montagne. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἐλάμβανον τὸ ὑγρὸν τῶν φλυκταινῶν τοῦ *εὐλογιοειδοῦς* καὶ ἐνεβολίαζον τὰ προφυλαχθησόμενα ἄτομα κατὰ τῆς εὐλογίας ἀπαραλλάκτως ὡς σήμερον τὴν δαμαλίδα. Τὰ ἀποτελέσματα δὲν ἦσαν καὶ πολὺ κακὰ τότε, ὅταν δὲ ὁ Jenner, ἀνακαλύψας τὸν ἐμβολιασμὸν τῆς δαμαλίδος, ἐπεχείρισε νὰ εἰσαγάγῃ τοῦτον ἐν Ἀγγλίᾳ, ἐχρειάσθη ἀπόφασις τοῦ Κοινοβουλίου ὅπως ἐπιτραπῇ τοῦτο. Καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Trousseau ὅστις μετεχειρίσθη τὸν ἐνοφθαλμισμὸν διὰ τοῦ ὑγροῦ φλυκταινῶν, ἔλεγεν ὅτι δὲν θὰ ἐδίσταζε νὰ ἀναδράμῃ εἰς αὐτόν, ἐὰν δὲν εἶχε ποτὲ δαμαλίδα· ἐννοεῖται ὅμως καὶ ἡ προφύλαξις αὕτη ἔχει τὰ κακά, τοῦτο μὲν διότι ἠδύνατο εἰς τὸν ἐνοφθαλμισθέντα νὰ παραγάγῃ εὐλογίαν, τοῦτο δὲ διότι τὰ ἐνοφθαλμισθέντα ἄτομα ἠδύναντο νὰ μεταδώσωσι τὸν κίνδυνον τῆς εὐλογίας.

Πρὸ πολλοῦ χρόνου εἶχον παρατηρήσει εἰς χώρας τῆς Ἀγγλίας, ὅτι γυναῖκές τινες αἵτινες ἤμελγον ἀγελάδας πασχούσας ἐκ φλυκταινώδους κατὰ τοὺς μαστοὺς νοσήματος (cow-pox καλουμένου), ἐνοφθαλμιζόμεναι, δὲν ἔπασχον κατὰ τὰς ἐπιδημίας ἐξ εὐλογίας. Κατὰ δὲ τὸ 1774 χωρικός τις τοῦ Clocesterishire ἐνεβολίασε τὴν νόσον τῆς ἀγελάδος εἰς τὰ τέκνα αὐτοῦ ὡς προφυλακτικὸν μέσον κατὰ τῆς εὐλογίας. Πάντα ταῦτα ὁ Ienner εἶχε παρατηρήσει, τὸ δὲ 1796 ἐνήργησε τοὺς πρώτους αὐτοῦ ἐμβολιασμούς, ὁπότε μετὰ ταῦτα, ἕνεκα τῶν ἀγαθῶν ἀποτελεσμάτων ἅτινα ἔφερεν ὁ διὰ διὰ δαμαλίδος ἐμβολιασμός, εἰσήχθη ἔκτοτε ὡς προφυλακτικὸν μέσον κατὰ τῆς εὐλογίας.

Ἡ δάμαλις προσβάλλεται ὑπὸ φλυκταινώδους ἐξανθήματος καλουμένου cow-po καὶ ὅπερ χαρακτηρίζεται διὰ μεγάλων φλυκταινῶν ὀμφαλωτῶν 10 - 20 τὸν ἀριθμὸν κατὰ τοὺς μαστούς. Ἡ καλλιέργεια καὶ ἡ συλλογὴ τῆς δαμαλίδος γίνεται εἰς εἰδικὰ ἐργοστάσια, *δαμαλιδοκομεῖα* καλούμενα. Οἱ σταῦλοι, εἰς οὓς τίθενται αἱ δαμάλεις, πρέπει νὰ καθαρίζωνται καὶ νὰ ἀπολυμαίνωνται καλῶς. Συνήθως γίνεται χρῆσις δαμάλεων 3 — 4 μηνῶν. ἀλλ' ἐν Παρισίοις, ἐπειδὴ ἡ διατροφὴ τοιούτων δαμάλεων εἶνε δύσκολος, μεταχειρίζονται τοιαύτας 8 μηνῶν. Ὁ ἐμβολιασμὸς ἐπὶ τῶν δαμάλεων γίνεται συνήθως εἰς τὸ κατώτερον ἥμισυ τῆς κοιλίας. Ἡ δάμαλις προσδένεται καλῶς ἐπὶ τραπέζης, ἥτις ἔχει κινητὸν τὸ ἐπίπεδον, ἡ ἐπιφάνεια, ἐπὶ τῆς ὁποίας πρόκειται νὰ γείνῃ ὁ ἐμβολιασμός, κείρεται καὶ καθαρίζεται δι' ἀντισηπτικῆς τινὸς διαλύσεως, εἶτα δὲ κάμνουσι μικρὰς ἀμυχάς, ἐπὶ τῶν ὁποίων γίνεται ὁ ἐμβολιασμός. Τὸ ἐξάνθισμα γίνεται πρωΐμως, ἡ δὲ συλλογὴ γίνεται τὴν 5ην ἡμέραν. Ἀφοῦ ἀνοίξωσι τὴν φλύκταιναν τῆς δαμάλεως, ἀποξέουσι τὸν πολτὸν τῶν φλυκταινῶν, ὃν λειοτρίβουσιν ἐν ἰγδίῳ ἐξ ἀχάνου λίθου, ἀναμιγνύοντες μὲ γλυκερίνην πολὺ καθαράν, ἥτις καὶ οὐδόλως βλάπτει καὶ ἀντισηπτικὴν δύναμιν ἐπὶ τῆς δαμαλίδος ἔχει. Εἶτα δὲ συλλέγουσι τὸν γλυκερινοῦχον δαμαλιδικὸν πολτόν, ὃν θέτουσιν ἐντὸς ὑαλίνων σωληναρίων κεκλεισμένων εἰς ἀμφότερα τὰ ἄκρα, καὶ ὅστις πολτὸς δύναται νὰ διατηρηθῇ ἐπ' ἀρκετὸν χρόνον. Ἐπειδὴ δὲ εἶνε κίνδυνος μεταδόσεως τῆς φθίσεως ἐκ τῶν δαμάλεων, πρὸ τῆς χρήσεως τῆς δαμαλίδος, σφάζουσι τὰς δαμάλεις ἐξ ὧν ἐξήχθη ἡ δαμαλίς, καὶ ἀφοῦ βεβαιωθῇ τὸ ὑγιὲς αὐτῶν, μεταχειρίζονται τὴν δαμαλίδα.

Πλὴν τῶν δαμάλεων δυνατὸν νὰ μεταχειρισθῶσι καὶ αἶγας ὡς δαμαλιδοφόρους, ἀφοῦ ἄλλως τε διατρέχομεν ὀλιγώτερον κίνδυνον μεταδόσεως τῆς φθίσεως, διότι αὗται πάσχουσιν ἀνοσίαν ἐκ τοῦ νοσήματος τούτου.

Εἰς τὰ ἔθνη εἰς ἃ ὁ ἐμβολιασμὸς εἶνε ὑποχρεωτικός, ἡ εὐλογία εἶνε σπανιωτάτη. Ἡ ἀναλογία τῆς ἐξ εὐλογίας θνησιμότητος ἐπὶ 100,000 κατοίκων εἰς μὲν τὴν Γερμανίαν εἶνε 0.4, εἰς δὲ τὴν Σουηδίαν 0.8, συνεπείᾳ ὑποχρεωτικοῦ ἐμβολιασμοῦ, ἐνῷ εἰς ἃς χώρας ὁ ἐμβολιασμὸς δὲν εἶνε ὑποχρεωτικός, εἶνε πολὺ μεγαλειτέρα.

[Ναύπλιον] **Κωνστ. Σ. Ἀντωνιάδης**
ἰατρὸς

ΣΚΕΨΕΙΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΥ ΒΙΟΥ

— Ὅταν λέγεται περὶ ἑνὸς ἀνδρός: «Αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος ἔκαμε νὰ ὁμιλοῦν περὶ αὐτοῦ», εἶνε ἔπαινος Ὅταν ὅμως λέγεται περὶ μιᾶς γυναικός: «Αὐτὴ ἡ γυναῖκα ἔκαμε νὰ ὁμιλοῦν περὶ αὐτῆς», εἶνε κατηγορία. Ἡ γυνὴ εἶνε ἄνθος τὸ ὁποῖον μόνον εἰς τὴν σκιὰν χύνει τὸ ἄρωμά του.

— Μία γυνὴ μανθάνει νὰ σκέπτεται καλῶς, ὅταν μανθάνῃ νὰ ῥάπτῃ καλῶς, καὶ θὰ ἠυχόμην ὁ συρμὸς αὐτὸς νὰ εἰσήγετο ὑπὸ τῶν γυναικῶν

Ἡ καταστροφὴ ἐμβαίνει εἰς ἕνα νοικοκυριὸ ἀπὸ τὴν πρώτην τρύπαν, τὴν ὁποίαν ἡ οἰκοκυρὰ ἀφίνει εἰς τὰ ἀσπρόρουχά της

— Ἐὰν τὸ δέκατον μόνον ἀπὸ τὰς φροντίδας, τὰς ὁποίας καθ' ἑκάστην καταβάλλομεν διὰ νὰ ἔχωμεν καλὰ φαγητό, κατεβάλλοντο πρὸς τελειοποίησιν ἑκάστης οἰκογενείας, πρὸ πολλοῦ χρόνου ὁ κόσμος θὰ ἦτο τέλειος.

— Μητέρα ἐνδοτικὴ κάμνει κόρη νευρική.

— Τὸ μ π α λ ω μ έ ν ο ν φόρεμα τιμᾷ τὴν γυναῖκα ἐκείνου ὅστις τὸ φέρει.

— Ἐργασία εἶνε ἡ καλὴ χρῆσις τοῦ χρόνου· οἰκονομία εἶνε ἡ καλὴ χρῆσις τοῦ εἰσοδήματος τῆς οἰκίας.

— Μὲ τὸν καιρόν, μὲ κόπο, μὲ ὑπομονή, τὸ φύλλον τῆς μουριᾶς γίνεται μετάξι.

— Ἡ ὀκνηρία τόσον ἀργὰ βαδίζει, ὥστε ταχέως τὴν καταφθάνει ἡ ἀθλιότης.

ΕΠΙΦΑΝΗΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΗΣ
Περὶ τοῦ ἔργου τοῦ κ. Μανιάκη.

Ἐν Παρισίοις τῇ 6]19 Ἀπριλίου 1901.

Ἀξιότιμε κύριε Μανιάκη,

Μετὰ μεγάλης εὐχαριστήσεως ἀνέγνωσα τὸ νέον ὑμῶν ἔργον ὑπὸ τὸν τίτλον «Ποινικὸν Δίκαιον» οὐ μόνον διότι περιλαμβάνει σκέψεις καὶ εὐμενεῖς περὶ ἐμοῦ κρίσεις, ἀλλὰ καὶ διότι μοὶ ἔδωκεν ἀφορμὴν νὰ θαυμάτω τὴν βαθύτητα τῶν κρίσεων καὶ σκέψεων σας ἐπὶ νομικῶν καὶ κοινωνικῶν ζητημάτων εἰς τὰ ὁποῖα πιθανὸν νὰ εἶμαι μὲν ξένος μὲ γοητεύουν ὅμως ὅταν προέρχωνται ἀπὸ μίαν γραφίδα ἔμπειρον ὡς ἡ ἰδική σας.

Παρακαλῶ νὰ δεχθῆτε τὰ σέβη μου μεθ' ὧν διατελῶ

Ὅλως ὑμέτερος
Λάζαρος Σῶχος

ΑΓΓΕΛΙΑ

ΚΡΥΦΕΣ ΔΟΞΕΣ

(1890—1900)

Φίλε Κύριε,

Εἰς τόμον πολυτελῆ καὶ πολυσέλιδον θέλω περικλείσῃ διαφόρους **σειρὰς** ποιημάτων μου δημοσιευθεῖσας καὶ μή. Ὑπὸ τὸν τίτλον **Κρυφὲς Δόξες** (1890—1900) θέλω περισυλλέξῃ κάθε ἔργον μου ποιητικὸν ποῦ ἤρεσε περισσότερον καὶ ποῦ ἀρέσῃ καὶ εἰς ἐμὲ τὸν ἴδιον περισσότερον.

Τὸ βιβλίον μου τοῦτο θέλει κυκλοφορήσῃ εἰς 500 ἀντίτυπα, παρακαλῶ δὲ πάντα φίλον τῶν γραμμάτων ὅπως ἔλθῃ βοηθὸς εἰς τὸ ἔργον μου τοῦτο καὶ ἐγγραφῇ ἂν ἐπιθυμῇ συνδρομητής μου.

Ἡ τιμὴ ἑκάστου ἀντιτύπου θέλει εἶναι δραχμὰς τρεῖς καὶ φρ τρία διὰ τὸ ἐξωτερικόν.

Ὁ ἐπιθυμῶν νὰ ἐγγραφῇ ἃς ἀπευθύνεται πρὸς ἐμὲ τὸν ἴδιον.

Χρῖστος Βαρλέντης
Ὁδὸς Καλάμιδος 8, Ἀθῆναι

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ «ΝΟΜΙΚΗΣ»
Ὁδὸς Ὀφθαλμιατρείου